

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vao leto	13 K 20 h. ali gl. 6 60
pol leta	6 „ 60 „ 3 30
šest let	3 „ 40 „ 1 70

Posamično številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašit in poslati se računijo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrste. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za oblike in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Naš deželni glavar.

Vprašanje dež. poslanca dr. Tume na Njegovo Ekscelenco ministra notranjih zadev in ministrskega predsednika.

Na predlog visoke vlade se je poklical po Najvišjem povelju za predsednika deželnega zbora in deželnega glavarja goriskega odvetnik Alojzij dr. vitez Pajer pl. Monriva. Postal je naslednik Franu grofu Coroniniju, ki je s finim taktom in pravičnostjo, kolikor so mu vsaj to politične razmere v deželi dopuščale, stal na čelu deželne avtonomne uprave, vsekako pa se trudil najvestneje izvrševati zakon. Dasi nejurist, je vladal s sigurnostjo vsa določila zakona, in celo dobo njegovega predsedovanja se ni moglo ni enkrat konstatirati kršenja zakona. Tem občutnejše se kaže za njim poslovanje sedanjega deželnega glavarja odvetnika dr. Pajerja.

Ne le, da je odstopil od tolikoletne prakse svojega prednika, ki v zbornici ni nikdar glasoval, torej si arogiral odločitev med strankama; marveč tudi proti določilom poslovnega reda zbornice in deželnega reda često polemizuje s predsedniškega mesta s poslanci ter tako vpliva na izid sklepanja, očitno kršeč deželni pravilni red. Ne more se izgovarjati na nepoznanje zakona, ker je priznan odličen jurist in ima pred seboj velikoletno prakso deželnega glavarja nejurista, ki je določila zakona priznana prav tolmačil. Da se subjektivno sploh ne more sklicevati le na morebitno drugo tolmačenje zakona, kaže najbolje njegov nastop kot predsednika c. kr. kmetijskega društva, kjer v politične svrhe tepta jasna določila društvenega statuta. Hotoma je kršil zakon, ki si ga je deželni zbor sam postavil v pravilniku za deželni odbor, ko je proti jasnemu določilu § 31. izvršil imenovanje ravnatelja hipotečnega zavoda, da si niso bili prisotni vsi člani deželnega odbora, te z držnim čelom, dasi jurist, in dasi je v § 31. izrecno navedeno imenovanje uradnikov, je tolmačil navedeno določilo v odgovoru na mojo tozadevno interpelacijo, da lahko stori, kar hoče, in da njemu pristojno odločati, kaj je važno, kaj ne. Imenovanje ravnatelja hipotečnega

zavoda je okoliščina, ki globoko sega v gospodarsko življenje kronovine, in način, kakor se je ravnatelj imenoval, utegne omajati zaupanje v ta zavod in prizadeti deželnemu gospodarstvu občutno škodo. — Ako deželni glavar sme ukrepati proti jasnemu določilom pravilnika deželnega odbora, kar hoče, potem tudi pri hipotečnem zavodu lahko uganja, kar hoče. Deželni glavar dr. Pajer pa tudi kot predsednik zbornice mane z nogami eno temeljnih pravic deželnih poslancev, t. j. pravico staviati predloge in interpelacije. Šel je tako daleč, da se je v javni seji kot priznan odličen jurist drznil sklicevati na slabo dikcijo laškega prevoda deželnega reda § 35., storil, kakor da ne bi vedel za nemški izvirnik, ter na taki podlagi hotel sploh preprečiti, da se predlogi razpravljajo v deželnem zboru proti njegovi volji. Svojevoljno tolmači določila §§ 21. in 22. poslovnega reda zbornice, tako da interpelacije poslancem pripušča v onem redu, kakor se mu zdi, torej tudi lahko prepreči, da sploh pridejo do vednosti interpeliranih organov, kršeč tako eno temeljnih pravic poslancev.

Ker po samovoljnem postopanju deželnega glavarja resnost delovanja deželnega zbora postane docela prekarna, dovoljuje si podpisani vprašati:

1.) Ali je Vaša Ekscelenci znano protizakonito obnašanje goriskega deželnega glavarja dr. Alojzija viteza Pajerja pl. Monriva pri izvrševanju poverjenega mu posla?

2.) Kaj misli Vaša Ekscelenca ukreniti, da se odpravijo nezakonite razmere v goriskem deželnem zboru in odboru vsled zlorabe zakona od strani deželnega glavarja?

Deželni zbor.

X. seja dne 3. novembra t. l.

Seja prične ob 5.20. Deželni glavar naznani zahvalo dr. Staudingerja glede na potrditev njegovega imenovanja ravnateljem deželnega hipotečnega zavoda, in pismo N. Mračka, uradnika istotam, glede potrditve in pomaknjenja v višji razred. Tajnik prečita peticije. Vložena sta dva predloga glede bol-

niških stroškov s tuji na račun vlade, predloga sta vložila poslanca Klancič in Venuti.

Na to odgovarja vladni zastopnik grof Attems na tri interpelacije:

1. glede vodostavinskega urada na interpel. dr. Tume in Štreklja, da se postavi regulacija Soče na trdno podlago, se je ustanovil hidravlični urad. Načrt za regulacijo Soče ne obsega le spodnjega dela in Torre, marveč tudi gorenji, od Kobarida do izliva Idrijce. Namerava se prirediti več tehniških oddelkov s centralnim uradom v Trstu, delo se vrši najprvo v nižini, med Kobaridom in Bovecem v poznejši dobi.

2. Poter je odgovoril na interpelacijo dr. Tume in tovaršev glede slabega stanja cest. Uprava državnih cest se je že pred časom pobrigala, da bi se zboljšale ceste. V zadnjem času se občuti tako zboljšanje, tudi od Ajdovščine do Gorice, kakor tudi v tolimskem okraju. Sukcesivno se upa doseči zboljšanje vseh cest. Med drugim omenja tudi opravičeno grajanje dosedanjih cest.

3. Odgovor na interpelacijo dr. Tume in tovaršev glede preustrojitve učiteljskega v Kopru. Že v zadnjem odgovoru l. 1901. se je povedalo, da je razdelitev zavoda že sklenjena stvar. Da se ni izvršil sklep, temu so vzrok težkoče glede določbe kraja. Zadeva pa se izvrši v doglednem času v zadovoljnost vseh prizadetih krogov.

Dnevni red:

Holzer utemelji svoj predlog glede ustanovitve centralne mehanične delavnice državnih železnic v Gorici, kačoz na potrebo in primernost take delavnice v našem mestu, ki bi dala zaslužka mnogim delavnim rokam. Drugi njegov predlog se je glasil na opustitev obrtniških del v kaznilnicah, kjer naj se bavijo s takimi reči, ki se ne dotikajo teh del. Pri obeh predlogih je predlagal nujnost, ki je bila tudi sprejeta. Faidutti je utemeljeval svoj predlog glede uravnave vodotokov v deželi in melioracije lagun in močvirjev v gradiščanskem okraju. Priporoča, naj se odda dež. odboru v proučevanje in poročanje.

Dr. Gregorčič poroča o prošnji županstva v Nabrežini za podporo v kritje stroškov za vzdrževanje tamošnjega otroškega vrta. Predlaga v imenu peticijskega odseka,

da se preide preko te prošnje na dnevni red. Štreklj omenja, da prošnja, katero je vložila občina nabrežinska, je bila na mestu. Deča ni nikjer na Primorskem tako raztresena kakor v Nabrežini. Stariši sami so prosili županstvo za to. Tam so delavci, ženske nosijo kosila možem, deča ostane brez nadzorstva. Da se pokaže dobrohotnost do občine, priporoča 200 K podpore. Dr. Tuma vpraša, kakšni so motivi odseka, da se predlaga iti preko te prošnje na dnevni red. Gregorčič pravi, da odsek priznava potrebo, da otroci niso pristojni vsi v Nabrežini, da jih je vzela Nabrežina v predšolski dobi v oskrbo, v tako svrhu ni deželnih sredstev. Že poprej je bila taka prošnja odbita. Ako se v enem slučaju ugotovi, bi se množile take prošnje. Dr. Tuma opozarja na posebno okoliščino, ni enakega drugega slučaja, ter priporoča podporo. Dr. Gregorčič ostane pri sklepu, rekoč, da naj občina zahteva solnino, kakor se v Gorici zahteva, ta naj stori v Nabrežini. Se preide na dnevni red z glasovi Lahov in slov. klerikalcev.

Preko prošnje gradežke zdraviliške komisije za podporo se preide na dnevni red. Dr. Tuma opozarja, da se Gradež stori premalo, zlasti se, ker ima na laški meji tekmeča, preti nevarnost, ako se dežela zanima tako malo za Gradež. Faidutti (poročevalec) omenja, da gre tukaj za takozvani zdraviliški salon, za to pa se ne more dati denarja iz deželnega zaloga. Za druge reči splošne veljave pa bodo že podpirali Gradež.

Preko prošnje Andreja Logarja, hivišega dež. sluga, za podporo, kakor tudi preko prošnje Jos. ud. Vinci se preide na dnevni red. Odstopi se deželnemu odboru za primerno podporo prošnja čepovanske šole za čipkanje, ona pletenice v Foljanu in Žagi ter Antona Zorzina v Flumicelu. Prošnja županstva v Livku za podporo v svrhu gradnje ceste se odstopi okr. cestnemu odboru, da poskrbi v proračunih, prošnja županstva v Selu v svrhu gradnje ceste se odstopi dež. odboru, da poizve potrebno ter stavi dež. zboru predloge radi podpore, prošnja cestnega odbora v Kanalu za podporo za cesto Ročinj-Kambrško se odstopi dež. odboru,

— 21 —

Brez dogme.

Roman.

Spisal H. Sienkiewicz. Iz poljščine poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Ugovarjam in grizem! — evo, to je moj odgovor. Spencerovskega ideal popolno razvitega človeka, v katerem se individualni nagoni nahajajo v polnem soglasju z društvenim napravo, — to je samo postulat. Vem, dobro vem, da bi me Sniatinski pobil z enim vprašanjem: »Torej si ti privrženec proste ljubezni?« Ne, nisem. Žal sem le za samega sebe. I am for myself! Nočem v ostalem vedeti ničesar o vaših teorijah. Ako se ti zaljubiš v drugo ženo, ali tvoja žena zaljubi v drugega moža, bomo videli, koliko so vredni vaši predpisi, odstavki, spoštovanje do društvenih naprav. V najslabšem slučaju sem le nedosleden. Takisto nedosleden sem bil, ko sem jaz, skeptik, dal za eno mašo na namen Leona in Angelice, ko sem molil kakor otrok in požiral solze kakor bedak. Pa tudi za prihodnost obljubujem biti vedno nedosleden, kolikokrat mi bo to bolj ugajalo. Na svetu se nahaja samo ena logika — logika strasti. Razun. nekaj časa samo svari, ali potem, ko se spusti konj v dir, sede na kozla ter samo pazi, da se voz ne bi strl. Človeško srce se ne more zavarovati proti ljubezni, ljubezen je taka prvina, taka moč, kakor je pritok in odtok morja. Ženske, ki je zaljubljena v

moškega, niti peklena vrata ne premagajo, kor pri-sega pri poroki je le posvečenje ljubezni — toda kadar je ona le dolžnost, takrat jo prvi večji pritok vrže nalik ribi na pesek. Ne morem se zavezati, da mi brada ne bo več rastla, ali da se ne bom staral — in kadarkoli to storim, se pravo življenje razgrne nad menoj in mojimi dolžnostmi.

Čudna stvar: vse to, kar pišem, je, kakor sem že dejal, čista teorija. Nimam nobenih takih namenov, katere bi moral pred seboj opravičevati, ali vendar podobne misli razburjajo, in tudi sedaj so me razburile do te stopinje, da sem moral pretrgati pisanje. Moj mir ni vendar vragovo umeten. Celo uro sem hodil semtertje po sobi in končno sem dognal, kaj me je tako razgorelo. Evo zelo pozno je že. Skozi moja okna vidim kuplo Invalidov, ki blišči v mesečni svetlobi, kakor se je bliščal ob svojem času sv. Peter, ko sem poln nadeje hodil po Pincio ter mislil na Angelico. Nehoté sem se vdal tem spominom. Naj že bo, kakor hoče in kakor je, to je vendar-le gotovo, da bi mogel biti srečen in da bi ona lahko bila desetkrat, stokrat srečnejša. Da, še danes, ko bi imel celo kake skrivne namene, ko bi ona bila zame ne vem kaka skusnjava, umaknil bi se pred njeno nesrečo. Sama misel na to bi mi odvzela podjetnost in odločnost. Imel sem v sebi celo gorovje občutljivosti za njo.

Toda to so čudne reči. Skeptik, ki sedi v meni, mi vsiljuje neko vprašanje: ali bi bila v danem slučaju res tako nesrečna? Zapazil sem večkrat v življenju, da ženske so le dotlej nesrečne, dokler se borijo. Ko se pa zmaga odloči, nastane brez ozira na

posledice, čas miru, sladkosti, sreče... Poznal sem nekoč tu v Parizu žensko, katere se je cela tri leta borila v največji muki s seboj, ali potem, ko je zmago srce, ji je ostalo samo eno očitjanje vesti, namreč to, da se je upirala tako dolgo.

Toda čemu se vprašujem vse to, čemu si rešujem te probleme? Vem, da je vsako načelo mogoče dokazati in nad vsakim dokazom zdvomiti. Tisti dobri časi, v katerih so ljudje dvomili o vse, izvzemši o sposobnosti razuma za spoznavanje resnice od laži, dobro od slabega — so minili. Sedaj vidim naokrog le blodnjak in blodnjak. Bolje je, da mislim na bližnje potovanje... Ali ta Kromicki je prodal posestvo svoje žene in jo ranil tako globoko... Moral sem si zapisati to s črnim na belo, ker drugače še ne bi hotel tega verjeti...

Dne 10. malega travna.

Včeraj sem šel k Davisovi po slovo in naletel na pravi koncert. Zdi se mi, da se je Lavra istinito zaljubila v godbo. Hilstova je svirala na fisharmoniju. Vedno jo vidim rad, pred vsem drugim pa jo imam rad takrat, kadar sede k »melodijonu«, in zasvira prve akorde ter ima oči povešene na klavijaturo. V njej tiči nekaka resnoba, zbranost duha in nanašna mir. Takrat me spominja na sveto Cecilijo, katere mi je najbolj simpatična izmed vseh svetnic, in katero bi bil ljubil, ko bi bil njen sovrstnik. Škoda, da je Klara tako velika; kadar jo človek vidi svirajočo, pa pozabi na to. Sedaj sedaj se njene povešene trepalnice dvignejo, kakor bi se hotela spomniti nekakega glasu, ki ga začuje na višavah ob času na

da paizve, koliko je dala vlada, kak znesek je pokrit, potem naj se predloži poročilo, prošnja mlekarne v Bovcu za podporo se vrne dež. odboru, prošnja kat. pol. dr. v Bovcu za pospeševanje mlekarstva na Tolminskem se odstopi vladi v vpoštevanje.

Potrdijo se računski sklepi za l. 1902. ustanov: Alessio, Cecotti, Codelli, Coronini, Gatej, Leoni, zalog za ranjene vojake; računski skldpi za leto 1903. zalogo: zalog za ranjene vojake, za obnemogle delavce, za uboge, stipendiji Werdenberg, gluho-nemnica, zalog za uboge.

Do tu je segal dnevni red, ki je ostal z zadnje seje. Sedaj so prisle na vrsto zadnje naznanjene interpelacije. Dr. Marani je čital svojo interpelacijo glede premestitve nekega učitelja iz Medeje v Tržič, pri čemur je trdo napadal okr. glavarstvo v Gradišču. Vlado zastopnik reče, da odgovori na to interpelacijo.

Valentinis je čital svojo interpelacijo glede prepovedi neke veselice v Furlaniji ter grajal v ostrih besedah postopanje okr. glavarstva v Gradišču, ki je videlo iredentistične pojave v oni veselici. Jakontič je interpeliral glede cenilnih komisij in priklone z ozirom na dohodnino. Tu so ljudje, ki ne poznajo našega jezika ne razmer. Na slov. uroke se daje nemške rešitve s slabim prevodom, zahteva, da se postavi v cenilne in prizivno komisijo ljudi, ki poznajo razmere in jezik, in odgovori na rekurze naj se dajejo v tistem jeziku, v katerem so bili uloženi. Nadalje je interpeliral Jakontič glede zapostavljanja slovenščine pri okr. sodniji v Krmini, naj se nastavi tam jezikovno sposobno osebo. Interpeliral je se glede regulacije obmejne Idrijice in hudournikov zapadnih Brd. Zastopnik vlade pravi, da odgovori na to interpelacijo. Strekelj čita obširno sestavljeno interpelacijo glede zadnjih dogodkov na gimnaziju. Interpelacija je vzbujala občo pozornost. Istotako druga njegova interpelacija glede policije v Gorici, ki je nezadostna, kakor so tudi sedanjí prostori nesposobni za tak urad. Dr. Tuma je čital vprašanja svoje interpelacije glede deželnega glavarja. Attems omeni na to, da predloži interpelacijo na mesto, na katero je namenjena.

Proračun deželnega zaloga in kmet. šole za leto 1904. se potrdi. Pri točki 8. v podrobni razpravi omenja Valentinis, da se nahaja ta točka gledé „Šol. doma“, ter se jej protivi, češ, da se se ni sklepalo o njej v deželnem zboru. Dr. Tuma pravi, da v formalnem oziru ni nikake zapreke, da se nič ne prejudicira. Dr. Gregorič se ujema s tam, rekoč, da so tudi druge reči, o katerih se ni nič razpravljalo, pa so se le sprejele. Govori se Verzeznassi, ki tudi hoče izločenje 400 K za „Š. d.“ z opombo, da se pa pozneje, če dovolijo le medsebojni odnosi, v to morda privoli. Poročevalec Holzer se tudi pridruži Valentinisu, omenjajoč, da ostanejo končne številke nespremenjene. Za izločitev glasujejo vsi Lahi.

Odobri se ustanovitev deželnega statističnega urada.

Prispevka k troškom brambenih naprav na levem bregu Soče v Zdravščini se dovoli 2400 K, ki se izplačajo v letih 1905. in 1906., dela naj se izvršijo pod nadzorstvom hidravličnega urada v Gradišču. Dr. Tuma omenja tu, da gre le za privatno podjetje; če hoče imeti dotična fabrika tako delo, naj izvrši isto sama. Povdarja, da jez v Zdravščini je ona ovira, ki dela neprilike Vipavi, ta jez vpliva neugodno na celo Vipavsko dolino. Ekspozitura v Gradišču naj reši vprašanje jez. Omenja še, da gre za privatno podjetje, izdatek nepotreben. Naglo omenja, da ni interesirano le privatno podjetje, marveč da gre tudi za splošno korist. Podpora se dovoli z glasovi Lahov in slov. klerikalcev.

Glede ukrepov o ustanovitvi učnih tečajev za zdravljenje domače živine se določi sporazumno postopanje deželnega odbora z vlado. Načrt zakona za kozjorejo (pol. kat. dr. v Bovcu) se odstopi dež. odboru, da se izve mnenje občin in namestništva v Trstu, potem je poročati. Glede zgradbe železnice Gorica-Červinjan se določi nabaviti načrte.

S tem je bil dnevni red končan. Tu se oglasi Faidutti, omenjajoč, da se je posvetoval šolski odsek glede dogodkov na gimnaziju in realki (v smislu Tumovega predloga) in sklenil naročiti dež. odboru, da se obrne na vlado glede točne preiskave in potem poroča; vlada naj skrbi, da se jemlje ozir na deželne jezike in razmere. Se odobri sklep šol. odseka. Na to poda dr. Verzeznassi neki predlog. Deželni glavar vabi na to odseke na pridno delo, češ, da mu manjka gradiva za dnevne rede, zasedanje pa se bliža svojemu koncu. Prihodnja seja bo v sredo 9. t. m. ob navadni uri.

Častitim gospodom deželnim poslancem domače dežele!

Deželno učiteljsko društvo je poslalo vsem deželnim poslancem to-le spomenico:

Dolgo časa že ni bilo zasedanja deželnega zbora, v katerem bi se bilo storilo toliko koristnega v blagor dežele, kakor uprav letos. Velike so dobrote in koristi, katerih pričakuje vse prebivalstvo od Vašega dela. Mnogo koristnega in umestnega ste že sklenili, častiti gospodje poslanci, a sedaj je došel čas, da sprejmete zakon, s katerim odstranite občo nezadovoljnost med učiteljstvom. Tu je dan, ko dá Vaš glas drugo smer mogočnemu gibanju našega stanu, odločivši mu lepši in plemenitejši smoter, namreč oni v vsestransko napredovanje šolstva in izobrazbe, potem ko nam podelite to, kar nam dežela že desetletja odreja.

Vi, častiti gospodje poslanci, zastopniki jedne najlepših dežel v monarhiji, Vi zvesti tolmači ljudske volje in pokrovitelji pravičnih

zahtev kateregakoli stanu, gotovo ne morete preiti preko prošnje narodnih vzgojiteljev, ker Vam je skrb za čast in blagor domovine, katera bi prišla brez vzgoje in pouka v prežalosten položaj, v tem ko vse okoli nje napreduje z brzimi koraki.

Spoznavši korist in potrebo dobre vzgoje in ljudske izobrazbe, so sklenili v zadnjem času deželni zbori v Bukovini, Dolenji Avstriji in Istri primerne zakone, s katerimi so zboljšali položaj učiteljev; uravnali so jim prejemke jednako onim državnim uradnikom in znižali so jim celo število službenih let.

Vaš glas, s katerim pokazete resnično ljubezen do domovine, preskrbivši ji dobrih in za sveto stvar navdušenih učiteljev, prinese v vrste Vaših volilcev hvaležnost, Vašim strankam pa čast prijateljev šolstva in zdravega napredka. Vstopite, častiti gospodje poslanci, v deželno zbornico s čistim in blagim namenom, da odpomorete bedi mnogih stotin družin onega stanu v deželi, ki je posvetil vse svoje moči ljubljini domovini. Z razumom in ljubeznijo premagajte težavne tehnične ovire, skazavši se velikodušne in požrtvovalne rodoljube.

Šolski odsek visokega deželnega zbora je dovršil svoje delo, odstranivši vse različnosti mnenj in principov ter predložil svoj načrt visoki zbornici. Učitelji bodejo gotovo z napeto pozornostjo sledili razpravi o tem načrtu v javni seji. Apelujemo na Vašo visoko čast ljudskih zastopnikov, častiti gospodje, apelujemo na veliko Vašo odgovornost, katero imate kakor zastopniki narodov, katera potrebuje ta vzgoje in izobrazbe, da dospeta na oni nivo, ki jima zagotovi vsestransko blagostanje.

Temelji izobrazbe pa slone na učiteljstvu. Potrebuje učiteljev, vnetih za vzvišeni svoj poklic, navdušenih in velikih v ljubezni do mile mladine, katera zahteva vztrajne marljivosti in potrpežljivosti. Take požrtvovalne učitelje pa ustvarite le s tem, da jim preskrbite eksistenco, ki jih oprosti vsakdanjih materialnih skrbi. Le potem, ko najde učitelj srečo in zadovoljnost v samem sebi, more isto podeljevati onim, katere vzgaja. Zato izvršite pravico, gospodje, uporabivši moč, katero Vam je dalo ljudstvo, in hvalili Vas bodo vsi, kojim je pri srcu blagor in sreča dragega nam naroda.

Učiteljstvo pričakuje od Vas rešitve iz obupnega položaja; vsa dežela se zanima za rešitev vprašanja, ki ji prinese napredek ali pa propad šolstva, temelja ljudske izobrazbe. Vstopite torej v zbornico, častiti gospodje, z vneto dušo in glasujte, kakor Vam narekuje Vaša vest, ljubezen do milega naroda, ki pričakuje boljše prihodnosti, in pa čut humanitete do učiteljskih družin, katerih položaj je odvisen od Vaše volje, od jednega samega Vašega glasovanja! Ljudstvo, ki mu pripomorete do boljše izobrazbe, in učiteljstvo, ki ga rešite bede in pomankanja, bode

Vas z iskreno hvaležnostjo imenovalo s častnim pridevkom: »Očetje domovine!«

Zadnjo besedo izreka učitelji Vašemu preblagorodju, gospod deželni glavar one zemlje, ki nam je dala življenje in do katere čutimo iskreno ljubezen. Vas prevzvišeni gospod deželni glavar, prosimo še posebej naklonjenosti in pomoči, spominjaje se Vaše skrbi za raznovrstne dobre naprave v korist deželi. Pozna leta Vašega koristnega delovanja naj olepša še dokaz ljubezni in naklonjenosti do učiteljev, kateri bodejo potem s se večjim veseljem in krepekjšo ljubeznijo žrtvovali lastne moči lepi in ljubljeni svoji domovini!

V Gorici, meseca novembra 1904.

Jakobi Anton, Bajt Franc, Jordan Emil, Kosovel Anton, Nigris Pavel, Franzot Josip, Kersnik-Rott Leopoldina, Kutin Anton, Urbantič Alojzij, Jacopig Marija, Križman Ignacij.

Dopisli.

Iz Kobarida. — 31. okt. 1904. — (Kerikalci in njih slavnost.) — Včeraj se je zgodil v našem trgu oni, za večno odrešenje našega ljudstva neobhodno potrebni dogodek, na katerega so se naši pobožni klerikalci toliko pripravljali in za katerega so molzli denarce iz spokorjenega Gapovega žepa, — katoliško izobraževalno društvo je posvetilo svojo zastavo! Hudo so se pripravljali, pravim, kajti okoličanski kmetje so pripovedovali, da so jih njihovi skrbni dušni pastirji že štirinajst dni prej obdelavali, da morajo vsekakor iti ta dan v Kobarid na to veliko slavnost. Koliko odpustkov so jim obljubili, sem pozabil vprašati, toda vsekakor se moram potruditi, da to izvem, saj bi bilo interesantno vedeti to. Morete si torej misliti, gospod urednik, da se je znašlo ta dan v Kobaridu prav vse, kar klerikalnega lazi po našem sodnijskem okolišju, in pa vsi oni, ki ne vedo, zakaj imajo glavo na vratu. Da bo ob priliki tega posvečenja veliki pregled klerikalne vojske v naši dolini, smo vedeli tudi Kobaridci, zato smo prav pozorno pričakovali, da izvem, koliko ljulike so agitatorji v črnih flajdah zasejali po Kobaridu. No, videli smo, da smo hodili še celo prepesimistično, videli smo, da imajo naši nunci na vrvi le one možkarje, ki so jih imeli pred porodom svojega društva, ali nobenega več, izvzemši še nekaj kobariske mladine, katero je diplomatični Vuga privabil k sebi, — ne morda s svojimi klerikalnimi nauki, marveč s petjem in Gupovimi litroni. — — — In zaradi teh Dreženčarjev in ovčje ljubušenskega Leba se je kaplan Vuga toliko širokoustil po „Gorici“ in kričal svoj hripavi „mi gremo naprej!“ Vraga ste šli naprej! Tam ste, kjer ste bili takrat, ko ste ustanovljali svoje nebodigatreba — društvece, inteligentnih, razumnih mož iz Kobarida in okolice smo zaman iskali (Dalje v prilogi.)

vdihnenja — in takrat je videti sama kakor navdahnena. Po pravici ji je ime Klara, kajti bolj prozorno dušo je težavno najti. Rekel sem, da jo rad vidim, ali nikakor je ne poslušam rad; njene godbe, gorje, kakor vedno ne razumem, ali vsaj lovim s težavo njene misli. Mislim pa vendar, da navzlic mojim zlobnim in drznim opomnjam ima ona nenavaden talent.

Ko je nehala svirati, sem se ji približal in ji na pol v šali naznanil, da je napolnil trenutke za odhod v Varšavo, da ji torej vsled najinega davnega dogovora napovedujem, naj bi bila pripravljena. Z začudenjem sem zapazil, da smatra moje besede za resne. Odgovorila mi je, da se res že dolgo odpravlja v Varšavo; ali kar se pripravnosti tiče, da je vprašanje, kako vzeti s seboj staro sorodnico, ki jo spremlja povsod, in gluho klavijaturo, na kateri uri prste celo v vagonu.

Nekoliko me je izprestrašilo. Ako zares pojde, bom ji moral vsaj nekoliko pomagati v priredbi koncerta, jaz pa bi najrajše odrinil v Plošev. V ostalem slučaju jo izročim v roke Sniatinskemu, kateri ji vtegne biti koristnejši nego jaz. Sicer pa je Hilstova hči bogatega obrtnika iz Frankfurta, in njen gmotni uspeh je za njo postranska reč. Osupnila me je vendar naglica, s kakoršno se je odločila za to potovanje. V prvem hipu sem ji hotel celo povedati, da se strinjam z njeno klavijaturo, toda misel, vzeti s seboj staro sorodnico, smatram za manj srečno. Mi moške smo tako privajeni, da vedno in povsod prežimo na ženske in da se mladi in čedni ne približa nijeden brez postranske misli. Kdor trdi drugače, ta hoče le žensko, da bi mu tem lažje padla v njegove mreže. Kar se mene tiče, se mi sučejo v tem hipu vse druge misli po glavi, vendar pa je ona stara sorodnica napravila náme vtis ovire, in to tembolj, ker bržkone moja

oseba igra nekako ulogo v tej urni odločitvi. Pariz je v ostalem širše polje za muzikalne vspehe nego Varšava; ker pa Klari za dobiček ne more biti mar, čemu torej hoče oditi? Lavra, kakor sem že omenil, mi je že davno dala razumeti, da goji Hilstova do mene nekaj več nego sočutje... Čudna ženska je ta Lavra. Klarina nedolžnost vzbuja v njej nevoščljivost, toda samo tako, kakoršno bi vzbujala na primer izvrčna dragotina, bogat diadem, sijajni venec... Vedno le vprašanje lepotičja... nič več. Gotovo le radi tega bi rada potisnila to orjaško dete v moje roke. Záme Lavri ni dosti mar; ker jaz sem le lepotičje, kakoršno je že nosila na vratu.

Ta ženska mi je doprinesla nehoté toliko zlega, da bi jo moral sovražiti — ali ne morem. Najpoprej mi pravi vest, da ko bi se tudi ne bila pojavila na poti mojega življenja, bi bil poiskal nekaj drugega, enako nesrečen način v potratu svoje sreče; drugič, kakor je satan zavržen angelj, tako je sovražstvo sprevržena ljubezen, jaz pa Lavre nisem ljubil nikdar. Jaz gojim do nje nekako preziranje, kar je nekaj drugega, pa tudi ona mi plačuje v tem obziru z enakim denarjem. Dopuščam celo, da mi želi huje nego jaz njeje.

Kar se tiče Klarinih občutkov do mene, more imeti Lavra nekoliko prav. Danes se mi je predstavilo to jasneje, nego kedaj poprej. Ako je temu tako, pa sem ji hvaležen. Sedaj imam prvikrat v svojem življenju voljo, skleniti prijaznost z žensko, in ne opehariti jo za zaupanje. Duša, ki je tako nemirna, kakor je moja, se more v takem slučaju pomiriti v podobni prijaznosti.

Danes ava se razgovarjala s Klaro kakor dva prijatelja. Njena razumnost ni preveč obširna — nasprotno pa je jasna, dobro razločevaloča to, kar sma-

tra za zlo in odurno, od tega, kar smatra za dobro in lepo, in radi tega ni napačna. V njej tiči nekako duševno zdravje, ki se v ostalem pogostoma nahaja pri Nemcih. Ko sem občeval z njimi tupaťam, sem zapazil, da se take vrste tipov, kakor sem jaz, med njimi ne dobi mnogo. Nemci, takisto kakor Angleži, so pozitivni ljudje, ki vedo, kaj hočejo. Večkrat se potaplja tudi oni v tem brezskrajnem morju dvomov, toda delajo to metodično kakor občutljivi ljudje in ne kakor geniji brez področja, radi česar njihovo transcendentalno modroslovje, njih sedanji naučni pesimizem, njihov poetični »weltschmerz«, imajo le teoretičen pomen. V praksi pa se znajo dobro prilagoditi pogojem življenja. Po naukih Hartmana je ljudstvo tim močnejše, čim vestnejše živi, a prav ta Hartman pa kliče v praksi Nemcem povsem hladokrvno, naj ojačijo svoj živelj na stroške Poznanjcev. Toda ne mené se za ta slučaj, ki spada v ostalem v kategorijo človeških nečimurnostij, si Nemci ne jemljejo teorij preveč do srca, in radi tega so mirni in sposobni za delo. Tak mir uživa tudi Klara. Vse to, kar more prevrniti človeško dušo do dna, se je moralo odbijati ob njena ušesa, toda vse to je nekako zdrsnilo po njej, ne da bi prešlo v njeno kri, radi česar tudi nikdar ni zdvo-mila nad svojo istino, kakor tudi ne nad svojo godbo. Ako goji ona do mene več nego sočutje, je to bržkone nekaj občutka, ko se ne zaveda in ne želi ničesar. S trenutkom, ko bi nehal biti tak, bi se pričela njena drama, ker ne mogel bi ji povrniti te ljubezni; mogel bi se le okoristiti z onim občutkom na način, ki bi ji prinesel nesrečo. Ne domišljujem si sicer, da bi se mi nobena ženska na svetu ne mogla vpreti; pač pa sem tega mnenja, da se nobena ženska ne more vpreti človeku, katerega istinito ljubi. Izrazi »trdnjava oblegovana, trdnjava dobljena«, spadajo res med iz-

v nedeljo v vaši četici. Ta dan je pokazal, da je vse, kar zra misliti s svojo lastno glavo, dalet proč od teh črnih zgag. Poročevalec klerikalnih listov bo seveda videl vse jako lepo, najbrže prišteje vse radovedneže, ki so prišli gledat ta „spas“, in vse kobariske paglavce, ki so tvorili pri shodu ploskajoče občinstvo, med svoje zveste ovčice. Med prave pristase klerikalnih kolovodij smemo pa šteti pravzaprav samo one, ki so spremili zastavo v cerkev, — in teh je bilo preključno malo, v razmerju s številom prebivalstva v kobariski dolini. — Da, to posvečenje! Kobarideci so si zaman razbijali glave, da bi iztuhali, v kaki zvezi je pravzaprav zastava posvetnega društva z misteriji krščanstva, s Kristovimi nauki, da so jo nunci vlekli v cerkev posvečevati. Toda ni se jim posrečilo to, kajti tako ostudna zloraba božje veže, kraja, kjer naj človek moli svojega boga, se ne da opravičiti. Videti je, da naši politikujoči duhovščini niso vzor Kristus in njegovi apostoli, marveč takšni ljudje, kakoršen je bil oni srednjeveški papež, o katerem se trdi, da je svojega žrebca posvetil v kardinala — svoje muhe morajo uveljaviti, tudi če zaradi tega trpi ugled cerkve. Vse, kar upliva na ljudstvo, porabijo, da dosežejo svoje sebične namene. Pozabili so pač, kako je izgnal Kristus židovske barantače iz svetišča, oni Kristus, ki je rekel, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Oni pa hočejo vladati že na tem svetu, zato se ne sramujejo, v cerkvi etablirati svojo politično kramarijo, kjer ponujajo svoj patent za odrešenje duše.

Najbolj zanimiv je bi. pravzaprav shod „pri Blažu“. Kuriozno shoditi to, a jako simptomatično! Brez navdušenja je ljudstvo poslušalo govorance obeh govornikov, dr. Pavletiča in dr. Kreka. Bilo je pač videti, da so klerikalni mameluki res pravi mameluki, da ne vedo, za kaj gre. Ubogali so svoje nuncce, ki so jim ukazali, da morajo priti na shod, — vse drugo opravile sami. In res, se celo ploskati so morali ubogi nunci sami, pomagali so jim le tupetam kobariski otroci, ki so se bili splezali na zid okoli dvorišča in tam pocenjali svoje nortarije. Ubogi Krek je zastoj kazal svoje pesti, — niti njegove pesti niso navdušile občinstva. — Nastop dr. Kreka si more predstavljati le oni, ki pozna gorenjske fante, kako kličejo na korajžo, ko jim je kapljica splezala v podstresje. Prvo, kar je naredil, ko je stopil na oder, je bilo to, da je pokazal svoje pesti; in te pesti je molil občinstvu, dokler ni končal svoje komedije. To je opazilo tudi ljudstvo. Neki priprosti mož je izjavil: „Temu se pa vidi, da je prišel s Kranjskega. Obnaša se prav kakor kak kranjski fant.“ No, in njegov govor? V tako strašnih barvah je slikal te liberalne strahote, kakor da so utekli naravnost iz pekla.

Privlekel je na dan oni stari manchesterski liberalizem, ki je že zdavnaj izginil s

političnega pozorišča, in udrihal je po njem, češ, ljudstvo bo mislilo, da so naši naprednjaki tudi taki. Liberalci so oni, ki zahtevajo, da se pusti človeški naturi popolnoma svobodno razvijanje, država ne sme postaviti temu prav nikakih ovir. Krek in njegovi pajdaši pa zahtevajo, da naj se tudi razvijanju človeške narave postavijo meje, naj se ljudstvo brani — lumparij. Ali ste čuli, vi preklicani liberalci? Liberalci so oni, ki ne prepustijo, da bi država posegala v razmerje med fabrikanti in delavstvom, marveč hočejo, naj se kapitalistov ne ovira v njihovem izkoriščanju in izmolzevanju delavstva, skratka oni hočejo, da bodi delavstvo le orodje, s katerim si bodo fabrikanti služili denar. In v tem tonu je gromelo proti „liberalcem“. Krek pa je krščanski socijatelj, ki hoče, da naj se delavstvu dajo njegove pravice, da se brani teh tovarnarskih pijavk. On hoče, da si bo ljudstvo samo odločevalo svojo usodo in zato potrebuje občno volilno pravico! Bilo bi pač prav, da se učenega gospoda doktorja iz Ljubljane povpraša, kje na Slovanskem je taka stranka, ki ima take težnje, kakor listi njegovi liberalci. Gospod urednik, pošljite učenemu dohtarju en iztis strankinega programa, da se vsaj prepriča, da tudi goriska narodno-napredna stranka zahteva občno volilno pravico, in da tudi ona delavstvu ni nasprotna. To je jako lahko, vzeti kako staro dunajsko liberalno stranko, in njene grehe, njene slabe strani kazati nekemu ljudstvu, češ, glej, tak je liberalizem, in pri tem namigavati, da so tisti veliko sovražniki ljudstva ravno slovenski naprednjaki, katere klerikalci imenujejo tudi liberalce. Dr. Krek je na shodu prav energično protestiral proti temu, da bi bil kak „zmeden socijalist“, kakor ga je imenovala „Soča“. No, skoraj se mi zdi, da dr. Krek ni le toliko zmeden socijalist, kolikor čisto navaden političen slepič, ki hoče z obrekovanjem nasprotnih strank doseči uspehov za sebe in svoje politične prijatelje. Lagati in obrekovati znajo pač naši domači klerikalci dovolj, dr. Krek bi s svojo modrostjo prav lahko doma ostal. Da se izve, kdo ima za ljudstvo srce, in kdo same prazne besede, ni treba drugega, nego, da se zasleduje seje našega deželnega zbora. Tam se vidi, kje so njegovi prijatelji in kje njegovi — izkoriščevalci.

Sicer pa je bila Krekova pesem našemu ljudstvu nova, zato ga ni razumelo in je ostalo doktorjevo gromenje popolnoma votlo. Krek je pač mislil, da najde že pripravljen teren za svoj politični tingl-tangl, in je kar junaško razvil zastavo krščanskega socijalizma. Ni čuda, ako so ostali Dreženčarji hladni, saj niso razumeli, kaj jim pripoveduje učeni dohtar z debelimi pestmi. Je pa tudi prav smešno, ako se našemu hribovcu, katerega skrbi v prvi vrsti, kaj bo z njegovimi pridelki in ki se briga v prvi vrsti, kje njega čevlji žuli, ako se nje mu pripoveduje, kje ževlji žulji tovarniško delavstvo!

Ampak ne mislite, gospod urednik, da je bilo to, kar sem dosedaj popisal, glavna stvar. O ne! To je bilo glavno le za ljudstvo. Za „gospode“ pa je glavna stvar šele sledila. In tista glavna stvar je trajala pozno v noč....

Pripis: — V pondeljkovem „Slovencu“ sem čital bombastično brzojavko o kobariski klerikalni slavnosti, zlasti o velikem razburjenju pričujočega občinstva, ko je dr. Krek izjavil, da ga hočejo zaradi njegovega političnega delovanja spraviti kakor kakega revolucionarja ob službo. No, treba kar konstatirati, da navzoči te velike razburjenosti niso opazili. Kričalo je nekaj nunccev, (ti so se zbrali ta dan iz cele doline skupaj, od Bolca do Tolmina) in nekaj kimavcev, toda občinstvo, ono je stalo popolnoma hladno, okoli odra je ostalo nekaj njihovih najozjih somišljenikov, ki so opravljali službo klakerjev in ti skupaj z duhovniki in bovsškimi gosti (teh je bilo kakih štirinajst) ter kobariskimi paglavci, so tvorili ploskajoče, navdušeno, in pa razburjeno občinstvo!

IZ GOR. BRANICE. — (Raznotero.) — V nedeljo dne 30. pr. m. se je zbrala lepa družba mož in mladenicev na povabilo našega g. učitelja glede ustanovitve bralnega in pevskega društva z imenom „Branica“. Sklicatelj nam je pojasnjeval v svojem polurnem govoru, kako so potrebna taka društva v svrhu izobrazbe vsakega uda. Skoraj v vsaki vasi je bralno in pevsko društvo, zato ne smemo tudi mi izostati. Vsi navzoči so bili zadovoljni z govorom in navdušeno se je vpisalo takoj nad 40 udov, med njimi več takih, ki se prav posebno zavzemajo za to društvo. Le naprej! Društvo naj živi in se lepo razvija.

Duhovnika smo sedaj tudi drugega dobili. Ker nam je prvo nedeljo želel mir, zato se nadejamo, da bode tudi mož-beseda; če ne bo preveč poslušal par obrekovalcev! Mi želimo mir gospodu duhovniku in tudi sebi; če bode mir, bo vse prav in dobro!

Trta je pri nas posebno dobro obrodila. Kapljica je izvrstna, zato se opozarja vinske kupce, da se obrnejo na nas.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Včeraj so prepeljali iz Gorice v Tolmin ter tam položili v družinsko rakev zemske ostanke visokorodne gospe Emilije baronice Winklerjeve, soproge c. kr. deželnega predsednika v pokoj. Za krsto so stopali sinovi in sredi njih zalujoči visoki soprog. Pogreba so se udeležili v Gorici mnogi dostojanstveniki. Na nadomestni izgubi izrekamo preblagorodnemu gospodu baronu naše srčno sožalje!

Poroka. — Danes se je poročil gosp. Anton Vidmar, črkostavec, z g.čno Minko Uršičevo. Mnogo sreče!

Častnim občanom v Postojni je bil izvoljen v zadnji seji starasinstva deželni poslanec g. dr. K. Treo.

Spomenik na grobu Ant. Korsica, bivšega učitelja v Štjaku, so postavili 3. t. m. Izdatno podpora je dalo uč. društvo za sezanski solski okraj.

V Bovec je zborovalo 9. m. m., kakor čitamo v zakasnelem poročilu v „Prim. listu“, tamkajšnje kat. politično društvo. Slabo vreme je bilo tisti dan in pa vikarja Abrama iz Trente so izvolili za častnega uda — druge nesreče ni bilo!

Nestrpnost pri krstu. — V Prvaci ni so imeli krst. Duhovnik „praša botra, če ima spovedni listek za Veliko noč; ker ga ni imel, pri spovedi je bil pozneje, mu ni dovolil držati otroka pri krstu. Moza je bilo sram, češ, tako dela z njim, kakor da bi bil kak ničvreden človek! Farska hudobija! — Kaj pa, če bi začeli preiskavati, če je vreden ta ali oni pop, da deli sv. zakramente? Malokateri otrok bi bil potem krščen!

Po naših davkarjih se jako malo spoštuje slovenščina, najmanj pa menda pri glavni davkariji v Gorici. Za laškega davkoplatevalca imajo vse laško, za Slovence pa prav malo. Dobro slovensko govorijo navadno z njim le takrat, kadar plačuje, drugače pa je „sklaf“. Nedavno temu smo protestirali proti temu, kako mrcvarijo naša lepa slovenska krajevna imena z laskimi spakami, danes moramo z nova protestirati, ker gre zanemarjanje našega jezika celo tako daleč, da vzroča ta davkarija, kakor menda tudi druge po slovenskem delu dežele, uknjižbe pri sodnih jazeh Slovence v — nemškem jeziku, za Lahe pa v laskem! To je lepa jednakovnost! To je naravnost drzovit atentat na Slovence, to je skandal, ki se mora nemudoma odpraviti. Ti laski mogočenci po davkarjih segajo že čez vse meje. Ubogi ljudje dobivajo potem nemške spise s sodnije, pa ne vedo, kaj pomenijo, hodijo okoli spraševati, kaj je, ter imajo tako nepotrebne troške. Tako postopanje s Slovenci je skandalozna krivica. Zahtevamo, da se nemudoma odpravi!

Zgorol bi bil kmalu neki Fr. Pirc v ulici Ascoli. Sel je spaf, pa pustil goreti svečo poleg postelje. Sveča je stala na skatliji. Ko je začela goreti skatlija, se je unela tudi postelja. Ko je začelo Pirc močno peti, se je vzbudil ter klical na pomoč. Potem ko so prihiteli na pomoč, so pogasili ogenj.

Ogenj. — O požaru pri Fr. Pavšicu na Št. Peterski cesti imamo sporočiti, da je ogenj uničil pol hiše s hlevom vred. Vse priznanje zaslužijo topničarji, ki so prišli prvi gasiti ter so delovali jako neumorno in požrtvovalno. V bližini stanujoči g. policijski svetnik Contin je dal drage volje vodo na razpolago, ker pri vseh požarih v mestu se pokaže pomanjkanje vode. Škoda je krita z zavarovalnino.

rabljene besede, toda odprte so na resnico ter so še stokrat resničnejše, ako se prilagodijo ženski, ki nosi za ozadjem svoje čednosti v prsih takega izdajice, kakor je srce. Toda Klara more biti mirna. Potovati moremo v miru: ona, jaz, stara sorodnica in gluha klavijatura.

Dne 16. malega travna.

Že pred tremi dnevi sem dospel v Varšavo, toda doslej še nisem utegnil odriniti v Plošev, ker takoj po dohodu so me jeli boleti zobje in lice imam zabuhlo. Tako pa se nočem predstaviti tem gospem.

Videl sem že Sniatinskega, teta je tudi že bila pri meni ter me je pozdravila kot izgubljenega sina. Angelica je dospela pred enim tednom.

Njena mati je toliko bolna, da so zdravniki, ki so jo iz početka hoteli poslati v Wiesbaden, sedaj spoznali, da ne bi prebila tega potovanja. Torej ostane v Ploševu, dokler se ji ne vrne zdravje ali ne pride smrt — in Angelica ostane pri njej, ako Kromicki ne izvrši urno svojih opravkov ter ne spozna za primerno, se nekje stalno naseliti. Med tem pa iz tega, kar mi je teta povedala, posnemam, da bo trajalo njegovo potovanje nekoliko mesecev. Prizadeval sem si izveči iz tete čim največ novic o Angelici, in bilo mi je to tem lažje, ker občuje teta z menoj brez vsakih ovir. Teta sploh ne dopušča, da bi omožena ženska mogla koga zanimati drugače nego sorodnica ter se rajše niti ne vkrvarja s podobnimi vprašanji. Zato je govorila z menoj odkritosrčno o tej prodaji, katere niti ona sama ne more oprostiti Kromickemu. Proti koncu se je je polastila taka jeza, da si je pretrgala veržico, ki jo ima okrog vratu, radi česar ji je ura padla na tla.

»V oči mu povem,« je dejala, »da je dvojnotera malopridnost. Hotela sem že posoditi mu denar. Toda

kaj bi mu to tudi hasnilo! Te njegove špekulacije — so propad! Ne vem, kaj pride iz njih, toda med tem on vse vtakne v nje. Naj se mi le prikaže, takoj mu to povem, da spravi še Angelico in Celino v propast, sam pa pride na boben. Kaj so mari tema ženskama milijoni, ako se pa morata jokati za vsakim grošem. Malopridnost in ničesar več! Vedno sem mrzila to posušeno gočo, in prav sem imela.«

Na to vprašam teto, ali je govorila o tem odkritosrčno z Angelico.

»Z Angelico?« mi odvrne. »Prav, da si prišel, da se vsaj morem dovolj nagovoriti. To mi prinese olajšavo. Z Angelico ni mogoče govoriti o tem odkritosrčno. Nekoč se nisem mogla več premagati, pa sem začela, ali ona se je skremžila in se potem spustila v jok. »Moral je, moral, moral!« to je bilo vse. Ona ne pusti ziniti besede o njem, da, hotela bi vse njegove napake skriti pred svetom. Toda mene, starke, ne prekane: v duhu ona isto tako graja to prodajo kakor jaz.«

»Torej vi, teta, mislite, da ga ona ne ljubi?«

Teta me začudeno pogleda.

»Kaj? Ali koga bo neki ljubila? Prav radi tega se muči, ker ga ljubi. Toda nekaj drugega je ljubiti, in zopet kaj drugega videti slabe strani.«

Jaz nekako drugače smatram to zadevo, toda rajše sem molčal o tem pred teto; med tem je ona nadaljevala:

»Najbolj mu zamerim to, da je on človek, ki laže. Zagotovil je Celini in Angelici, da v enem letu ali najdalje v dveh letih zopet kupi nazaj to posestvo. Povej, ali je to mogoče? Govori! Toda ti ženski se vtrujeta v prepričanju, da bo tako.«

»Po mojem mnenju je to povsem nemogoče. On bo »špekuliral« naprej tako, kakor doslej.«

»Tudi on ve to, še bolje nego mi, torej ženskama nalašč laže.«

»Morda radi tega, da se ne bi mučili po nepotrebnem.«

Tete se polasti še večja jeza.

»Kaj je to: ne mučili? Ne bili bi se mučili, ko ne bi bil prodal. Ne brani ga zaman! Vsakdo ga mora grajati radi tega. Hvastovski ni mogel premagati svoje jeze. On si je šel ogledat posestvo ter rekel, najsi bi tudi denarja od nikoder ne bilo, bi si v par letih upal očistiti to posestvo dolgov, in jaz bi prva dala denar — pa tudi ti bi ga dal. Ali bi ga dal? Vidiš! Ali sedaj je vse propalo!«

Na to jo jamem izpraševati po Angeličinem zdravju. Popraševal sem s skritim, čudnim, nepojasnim nemir, ker sem se bal čuti kaj takega, kar bi bilo povsem naravno, kar je bilo v zvezi s stvarjo, kar pa bi vendar pretrgalo popolnoma, sam ne vem radi česa, moje živce. Velik ubožec sem! Na srečo je teta razumela, za kaj mi gre, ker mi je odgovorila tako ježno kakor poprej:

»Za nič ni sposoben!... Posestvo je znal prodati, ali za nič ni sposoben!«

Takoj sem obrnil razgovor na drugi predmet. Povedal sem teti, da se je pripeljala skupno v vlaku z menoj največja sočasna igralka na glasovir, ki je obenem premožna oseba, ki si ničesar ne želi, kakor prirediti par koncertov za reveže. Teta se odlikuje s posebnim duševnim razpoloženjem. Najpoprej se je jela hudovati na Hilstovo, češ, čemu ni dospela po zimi, ker takrat je čas za koncerte najbolj primeren; šele potem si je domislila, da še ni prepozno in kar v tej sapi je hotela steči h Klari. Komaj sem vtegnil teti pojasniti, da bo bolje, ako Hilstovi poprej napovem njen prihod. Teta je načelnica nekaj dobrih

Deželnozbornskega nasledanja bo prihodnji teden konec, ker drugi teden potem prične zborovati že državni zbor. Vse važnejše točke pa se niso rešene. Prihodnja seja bo šele v sredo. Za njo utegneta biti še dve. Vidi se, da hoče Pajer vse znane važne reči kar stlačiti na kup, da bi se bolj gotovo sprejele tako, kakor hoče on. To odlašanje hoče biti past za Slovence. Kaj se zgodi? Ali bodo poslušali klerikalci javno mnenje ali se slepo udajo zopet Lahom? Le od njih je odvisno, če skonta zborovanje vsaj deloma častno za Slovence! Tudi „Slovenec“ je rekel, da naj slovenski poslanci odločno branijo slovensko čast! Bomo videli, če se bodo ravnali po njem Gregorčič, Berbuč itd.!

Niti za „Šolski Dom“ ne more Gregorčič nicesar doseči drugače nego le po veliki milosti Lahov, če se izkaže posebno brdkega. Conte Valentinis je molčal do zadnje seje, zadnjič pa je iztaknil v proračunu za l. 1904, mal prispevek ter se začel obregati ob njega; obveljala je seveda njegova, ker so Lah hitro z njim potegnili. Vsa reč je prava pravcata nagajivost in velika zlobnost — ali dr. Gregorčič jo pod tujevo peto prav mirno in radovoljno prenaša. Nekaj je sicer jecjal, ali končno se je udal v božjo voljo. — Zrezan je z Lah, tlako dela Pajerju ob vseh prilikah, blini se okoli njega in njih, ali veljave nima niti toliko, da bi mu pestili tako mikano točko pri miru! Vidi se, da se je udal Pajerju svoj čas kar na slepo. Da je je on poslanec, zato se je prodal — pa če prav trpi radi klerikalnega lakajstva vse Slovenstvo na Goriskem! Njegova oseba nad vse!!

Kdo je lagal? — O tisti sloveči „slavnosti“ v Mirnu — po kateri je kričal po cesti Vuk svoj nepozabni klic: Ostija, kristjani smo mi! — smo pisali mi golo resnico. Povedali smo točno, kakšna je bila udeležba, namreč koliko je bilo radovednežev in koliko „katoliškega“ občinstva. Takrat je pisal „Slovenec“, da priznavamo udeležbo, sedaj pa pravi, da smo lagali. No, ravna se pač po slovetem klerikalnem geslu: kakor kaže! Pravi, da so razstavili v Ljubljani fotografije o slavnosti, in takrat so uvideli celo ljubljanski liberalci, da sta jih liberalna lista grdo lagala! Glej ga posvetenega laznjivca! V Mirnu so doživeli velik fiasko s to posledico, da je med redkimi pristasi še nekaj več surovosti doma, kajti drugače bi pač ne bil kričal Vuk po ulici: Ostija, kristjani smo mi! in bi drugi zvesti pristasi klerikalcev ne preklinjali tako strašansko grdo samo Mater božjo, da se bo moral zagovarjati pred sodnijo! Razpostavili pa so na ogled vse, kar so mogli ujeti na fotografijo, in vse radovedneže razglašajo sedaj za svoje. Tako pač delajo laznjivci okrog „Slovenca“ vedno in dosledno. Zlagati se jim je lažje, nego zmoliti očenaš. Saj so se zlagali pred časom še celo to, da se je „Soča“ ogrevala za zmago nemških vojakov na Koroški Beli, ko o celi stvari niti besedice nismo pisali. Do-

dej te laži obešenjaki tudi še niso preklicali, pa tudi ne pričakujemo kaj takega od ljudij, ki so sposobni za vse drugo, le za poštenost ne!

Dr. Krek je govoril v Kobaridu, da ga hočejo spraviti ob službo. Dal je to tako razumeti, kakor da delajo „liberalci“ na to, čeprav mu nikdo izmed teh ne želi kaj takega. — Duhovnika spraviti ob službo, to je nekaj težkega. Pa tudi če bi šel dr. Krek iz ljubljanskega semenišča, bi mu radi tega ne bilo potreba delati z rokami, kakor je rekel, marveč bi že kot duhovnik prav komodno živel naprej! Tako namigavanje na delo z rokami ni drugega nego grda farbarija, slepljenje neukih ljudij! Kedaj pa je še kakšen nunc delal, kateri je lakote umrl?! Drugi govor dr. Kreka je bil tako zmeden in neumen, da je moral seti po tem sredstvu, da mu hočejo vzeti službo, češ, ker že ni pravega efekta, bo pa vsaj to pomagalo. Ali pomagalo ni tudi to farbanje, le nekaj nunccev je rjulo. (Glej dopis!) O ti veliki farbar Janez Krekov!

Nov prerok. — Nastopil je nov prerok v Kobaridu, goriski odvetnik dr. Frančišek Pavličič. Resoluten gospod! O slovenstvu je govoril le malo, toliko, kolikor baš dopušča „katoliško-narodna“ ideja v slepljenje občinstva, bolj živ in radikalen je bil pri katoliški ideji. Rekel je: „Nasi nasprotniki, ki trdijo, da niso proti katoliški veri, ampak proti takozvanemu klerikalizmu, ali ne vedo, kaj govore in delajo, ali pa so čisto navadni sleparji, ki pod krinko klerikalizma napadajo katoliško vero“.... To je vse tako obrabljeno frazerstvo, da smo se čudili, da novi prerok ne vé nič boljšega in izdatnejšega povedati, marveč da lajna staro klerikalno „vižo“ naprej. Klerikalce ne jezi nobena reč na svetu tako od te, da naprednjaki niso proti veri, ampak se bojujejo le proti zlorabi vere in cerkve v politične namene! To jezi prisiljene pobožnjake, zato pa lažejo tako dosledno, kaki brezverci da so naprednjaki, kako da hočejo spodkopati vero. Tisti, ki so brezverci, so pa le klerikalci, in tisti, ki spodkopujejo vero, so tudi le klerikalci. Kdor tega noče priznati ter za nalašč drugače govori, tisti ali ne ve, kaj govori in dela, ali pa je čisto navaden slepar, ki ima Boga in ljudi za norca!

Otroški vrtec v Nabrežini je priznana nujna potreba. Občina se je obrnila s prošnjo za podporo na deželni zbor. Stvar se je prereševala v peščijskem odseku, v katerem imajo slov. poslanci večino, ter dognala tako, kakor povedano v poročilu o zadnji deželnozbornski seji. Dr. Gregorčič je igral jako žalostno ulogo, da je vstrajal pri slepu odseku ter se ni pridružil Štrekljevcu nasvetu za podporo, da, svetli mož don Antonio se je pospel v svoji ljubezni do bližnjega celo tako daleč, da naj plačujejo uboge delavske družine šolnino za šolski vrtec! Res, lepo srce ima don Antonio za delavca! — Lah! znajo take reči vse drugače v roke vzeti! Če bi Gregorčič kaj veljal, bi bil brez dvoma lahko

izposloval podporo v res dobre namene pri izrednih okolnostih, ali kar prvotno že se je postavil proti Nabrežini. Volilci pač menda vidijo, kam je zagazil ta nesrečni človek in kako malomarno zastopa slov. interese!

Drzne tatvine v Furlaniji. — V Romansu so udrli neznani tatovi ponoči v lekarno ter tam odnesli kakih 200 K, potem so udrli v Zorzinovo gostilno ter ukradli kakih 10 K, udrli so potem v stanovanje R. verzegnassija, kjer pa niso nič opravili, ker so bila glavna vrata trdno zaprta; udrli so potem v stanovanje Fr. Zoncha, odkoder pa jih je pregnala čuječnost domačin. V Marjanu so udrli tatovi v pisarno mizar-skega društva. Ker niso dobili denarja, so le nekaj premetali, vzeli pa mandolino. V Trzihu so ukradli tatovi 4 kvintale premoga trdkri Weber. Tatove so prijeli. V Turjaku se pritožujejo, da kradejo tam okoli še vedno neznani tatovi že dva meseca. Peter Vicario je spremil svojega brata na postajo, ko je šel v Trst. S saboj je vzel bicikelj, češ, da se popelje z njim domov. Ali ko je stopil od železniskih vozov nazaj na postajo, ni bilo bicikla nikjer več. Nekdo se je „odpeljal“ z njim. Škode 360 K.

Prav idilično je v Furlaniji, kakor se vidi iz teh slučajev!

Slovenskim književnikom. — Odbor za slovenski oddelek „Jugoslovanskega almanaha“ nam je poslal tale poziv: „V Ljubljani bivajoči literatje so na svojem shodu dne 14. okt. sklenili, povabiti vse najodličnejše in priznane slovenske književnike in pisateljice, naj blagovolijo sodelovati pri izdaji „Jugoslovanskega almanaha“, ki ga izdajo srbski umetniki in pisatelji v spomin na pobratimstvo vseh jugoslovanskih književnikov in umetnikov v dneih slavnostnega kronanja kralja Petra I. „Almanah“ prinese umetniške reprodukcije slik in kipov, ki so bili na I. jugoslovanski razstavi v Beogradu, razen tega pa še 40 pol književnih doneskov bolgarskih, srbskih, hrvatskih in slovenskih beletristov in znanstvenikov. Ljubljanski literatje so sklenili dalje, najljubljenejši naprositi vse slovenske književnike, naj blagovolijo vsaj do 1. decembra t. l. doposlati uredništvu v Ljubljani izhajajočih mesečnikov („Doma in Sveta“, „Ljubljanskega Zvona“ in „Slovana“) svoje doneske, da se morejo urediti in izročiti osrednjemu odboru za izdajo „Jugoslovanskega almanaha“ vsaj do 15. decembra t. l. Slovenskemu književnemu delu „Almanah“ je odločeno 10 pol. Priobčiti se morejo še ne objavljeni sestavki ali pa tudi že tiskani spisi živečih literatov. — Pripomnjamo, da je doneske slovenskih pisateljev poslati uredništvu „Doma in Sveta“ (g. dr. E. Lampé), „Slovana“ (g. Fran. Govékar) in „Zvona“ (g. dr. Fr. Zbanič). Ker je sodelovanje brezplačno, je dovoljeno ter prispevke tudi ponatisniti v naših beletrističnih listih.“ — Nadejamo se, da se temu pozivu radi odzovejo brez razločka slovenski

književniki, saj gre tu za trajen umetniški in literaren izraz kulturne vzajemnosti in složenosti Jugoslovanov!

„Skalnica.“ — O tem novem „društvu slov. delavk“ bomo sicer še govorili, za danes omenjamo le, da je govoril dr. Pavlica na ustanovnem zboru jako poetično, nemška učiteljica, pobožna M. Holzinger pl. Weidich, je pripovedovala ženam, da se morajo poboljšati, in pa neko lepo „storijo“ jim je natvezila, kako je sv. Peter vlekel na listu salate neko dušo v nebesa. Radi tega je bila izvoljena potem za predsednico društva. — Društvo je v takih rokah in tako zasnovano, da moramo že naprej svariti meštanske kroge, naj nikar ne jemljejo služkinj iz tega društva, ki bo vzgajalo le hinavke, „zapravljivke“ in pretirane pobožnice, ki bodo letale le za procesijami ter tičale po spovednicah; vsled tega bodo te Pavličeve device res skrajno zanikerne služkinje. — Pametna dekleta, proč od tega društva!

V Solkanu sta bila v neki gostilni dva vojaka iz Gorice. Eden njih je Josip Bressan, Gorican. Mat. Širok je govoril z Bressanom ter ga imenoval korporal, dasi je četovodja. Bressan se je čutil radi tega tako žaljenega, da je potegnil bajonet ter se spravil nad Široka. Na pomoč vojaku je priskočil drugi vojak, potegnil bajonet ter ranil Široka v hrbet. Gostje so se začeli zgražati nad postopanjem teh dveh vojakov, ki sta zbežala. Bressanov bajonet je zaplenila žandarmerija.

Z Dunaja nam poročajo: Obol el je težko glavni urednik in izdajatelj dunajske korespondencije „Die Information“, gosp. Graf, znan prijatelj in zagovornik slovenskih teženj, in vsled zdravnikovega naloga prisiljen, dokler se ne izvrši potrebna operacija, ustaviti izdajanje „Informacije“.

Odprti lekarni. — Jutri popoludne bosta odprti v Gorici lekarni Cristofoletti-Kürner.

V Sežani je odpeljal doslej neznani tat kramarju Dalmatu, ko je jedel ta v gostilni, vso robo z vozičkom vred, katero je imel na prodaj. Škode 400 kron.

Našel se je denar pretekli ponedeljek okoli 5. ure pop. na stopnicah c. kr. okr. sodnije. Oglasiti se je v pisarni odv. dr. Tume.

Živila so se podražila. — Ker so se malone podražila vsa živila, morajo naše gospodinjje povsod misliti na nove prihranke. Pri tem naj opozarjamo na to, kar smo poudarjali že čestokrat, da si tisti, ki uporabljajo Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, dokaj prihrani, se celo v mnogih primerih popolnoma odreče zrnati kavi in tako lahko poravnava marsikaj, kar izdaja več. Gospodinjje, ki so brez predsodka, že davno pri-
našajo „čisto“ Kathreinerjevo kavo na mizo, in izkušnja uči, da je ne opusti nihče več, kdor se je je navadil. Močno pripravljena je „Kathreinerjeva Kneippova sladna kava“ jako prikupekna okusa in zlasti za otroke redilna in krvotvorna. Pri tem je treba dosti manj mleka, da se doseže okusna kavina barva, nego ob uporabljanju močno barvajočih kavinih surogatov, torej prihranek tudi tu. Zategadelj poudarjajte pri nakupovanju vselej ime Kathreiner, zahtevajte le izvirne zavoje s sliko župnika Kneippa in ne jemajte niti odprto odtehtanih oprazenih izdelkov, niti malovrednih posnmkov v drugačnih zavojih.

delnih društev ter smatra za svojo čast, pridobiti si za nje, kolikor se le dá na račun drugih društev, potrebnih denarnih sredstev — torej se boji, da je kdo ne bi prehitel.

Odhajaje me je vprašala:

»Kedaj se preseliš v Plošev?«

Odgovorim ji, da se ne mislim preseliti. Na poti sem si mislil, da bo bolje, ako ostanem v Varšavi. Plošev je za miljo oddaljen, torej pojdem tje vsako jutro, zvečer pa se vrnem. Meni je to vse eno, ljudje pa me vendar ne bodo mogli vleči čez zobe. Ljubo mi je, da bi si gospa Kromicka ne mislila, da mi je mar za to, da sstanujem z njo pod eno streho. Tudi v razgovoru s Sniatinskim sem omenil, dasi le tako nekako mimogrede, da se ne mislim preseliti v Plošev. Zapazil sem, da je spcznal to za povsem prilično ter je kazal celo voljo, spregovoriti obširnejše o Angelici. Sniatinski je kaj razumen človek, ali vendar ni razumel, da različni odnošaji vsotvarjajo različne odnošaje celo med najbližjimi prijatelji. Prišel je k meni tak, kakor bi bil še doslej oni Leon Ploševski, kateri je trepetal kakor list, ko ga je prosil v Krakovu pomoči. Približal se mi je z ono isto rezko odkritosrčnostjo ter mi hotel takoj roke do laktov poriniti pod rebra. Hipoma pa sem ga vstavil, radi česar je bil nekoliko začuden.

Šele pozneje se je prilagodil mojemu razpoloženju, in jela sva se razgovarjati tako, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Vsekakor pa sem videl, da ga zanima moje sedanje razpoloženje; ker ni mogel naravnost, me je jel opazovati po strani z vso neukretnostjo pisatelja-umetnika, ki je globok psiholog in bister analitik, kadar sedi pri svoji pisalni mizi ali po dijaško naiven človek v praktičnem življenju.

Ko bi bil imel pri roki piščalko, bi mogel, kakor svoje dni Hamlet, dati mu jo v roko in mu reči: »Prosim te, zasviraj, ako pa praviš, da ne znaš, kako moreš misliti ti, ki ne moreš izvabiti iz koščeka lesa glas, da zasviraš po svojem dopadajenju na moji duši.«

Sinoči po noči sem čital Hamleta že ne vem katerik at v življenju, in od tod mi je došla ta primera. To je zame sploh nekaj nerazumljivega, da novodoben človek v vsakem položaju, v vsakem najbolj novodobnem in zloznem duševnem razstroju ne najde v nikaki reči toliko analogije s seboj, kolikor se je nahaja v tej drami, oprti na surovi in sangvinični legendi Holinshaeda. Hamlet, to je človeška duša, kakoršna je bila, kakoršna je in kakoršna bo. Po mojem mnenju je Shakespeara prekoračil v njem celo mejo, določeno genijem: Homera in Danteja razumem na tleh njune dobe. Razumem, da sta mogla storiti to, kar sta storila — toda na kak način je ta Anglež mogel v sedemnajstem stoletju začutiti vse »psihozo«, ki so last devetnajstega stoletja, to mi ostaja navzlic vsem študijam o Hamletu večna zagonetka.

Davši torej Sniatinskemu Hamletovo piščalko, sem priporočil njegovemu varstvu Hilstovo; na to sem jel govoriti z njim o njegovih dogmah. Povedal sem mu, da prav kopnjenje po domovini in čutilo dolžnosti je bilo vzrok mojega prihoda. Toda govoril sem to s tako malomarnim glasom, da Sniatinski ni vedel, ali se ne koliko šalim, ali zares javljam svoje prave občutke. In znovič se je ponovila prikazen, o kateri sem že omenil v Parizu. Ona npravstvena preteža, katero so dali Sniatinskemu nad menoj poslednji dogodki, se je tajala vsaki hip. Niti sam n vedel, kaj si ima misliti. Razumel je samo eno reč: da me s starimi ključi ne

odpre. Pri odhodu, ko sem mu znovič priporočal Hilstovo, me je bistro pogledal in dejal:

»Ali se za njo dosti brigaš?«

»Dosti, ker to je oseba, do katere gojim veliko prijaznost, in še večje spoštovanje.«

Na ta način sem vso njegovo pozornost zaobrnil na Hilstovo. Bržkone si domišljuje, da je to nekaka nova ljubezen. Jezen je odšel. On nikdar ne zna ničesar skriti. Duri je zaprl nekoliko premočno za seboj; ko pa sem se vračal, pospremši ga iz sobe, nazaj v prednjo sobo, sem slišal, kako je stopal čez štiri stop-njice naenkrat in žvižgal jako glasno, kar dela vedno, kadar ni zadovoljen s kako rečjo.

V ostalem sem mu povedal resnico, da se zavzemam za Hilstovo. Danes sem pisal Klari, pojasnuje ji, radi česa je nisem obiskal doslej — in prejel sem takoj odgovor. Klara je vsa razvnetá nad Varšavo in zlasti nad ljudmi. Vsi znameniti tukajšni skladatelji so jo že v teku treh dnij obiskali, prekašali drug drugega v vlnudnosti in ji ponujali pomoč. Piše, da tako odkritosrčnih ljudij ni srečala v nobenem mestu. Dopuščam, da ko bi se nameravala tu za stalno nastaniti, da bi ne bili tako odkritosrčni do nje, dasi ima ona ta dar, da si povsod nakloni prijateljev.

Obiskala je že nekoliko mesto in najbolj so ji po godu Lazienke. Jaz sem tega jako vesel, in to tembolj, ker je pokrajina, ko je prekoračila mejo, napravila na njo kaj težkoten vtis. Resnica, v tej pusti in mokrotni okolici oko nima na čem počiti, in treba se je k večjemu tukaj roditi, da dobi človek nečesa mičnega. Klara, zroč skozi okna vagona, je ponavljala vsaki hip: »Oh, sedaj razumem Šopena!« Pravzaprav ga vendar ne razume, niti ga ne čuti, takisto kakor ni znala čutiti te krajinske slike.

(Dalje pride.)

Rogaški „Styria-vrelec“

zdravilna voda proti

zelodnim oteklinam in krču, Zdravniško „Bright“-icnemu vnetju oblistji, priporočeno kataru v požirniku in jabolčniku, zelodnemu in črevesnemu kataru, kislej scalnej „dlathezi“, sladkorni scalni driski, zaprtju, jetrnim boleznim.

Izvrstni
zdravilni uspehi!

Vojna med Rusi in Japonci.

Boj za Port Artur.

Že dva tedna obstreljavajo japonski oblegovalni topovi Port Artur in v nekaterih dneh se ni z obstreljevanjem nič prenehalo. V Rim je došla iz Čifu vest, da Japonci Zlato goro in več drugih utrdb živahno bombardujejo ter upajo, da pade trdnjava v malo dneh. Edino skladišče brezdimnega smodnika v Port Arturju je pričelo goreti 26. okt. Tega dne so Japonci vzeli tudi več ruskih jarkov pri Eclunšanu ter eno utrjeno pozicijo. — Velike vojne ladje v luki so razdejane. Mostvo se bje v vrstah brambovcv na suhem. „Morning Post“ poroča iz Washingtona: Japonci so postavili pred Port Artur svoje najtežje topove, ki prekašajo po svojem kalibru vse topove, ki so bili doslej v rabi pred Port Arturjem. To je dvojnega pomena za Japonce. Prvič so varni pred napadi, drugi pa bo trdnjava hitreje padla. — Iz Tokia so poročali 30. pr. m. „Daily Express“: Padec Port Arturja bo darilo mikadu za njegov rojstni dan! To je splošno mnenje v Tokiu na podlagi uradnih brzojav iz Daljnega, ki naznanjajo zadnji naskok za 3. novembra. Že 7 dni se utrdb ne prenehoma obstreljujejo. Od 27. t. m. Rusi baje niti več ne odgovarjajo. Sodi se, da je zmanjkalo streliva, ker so bile razstreljene zadnje smodnišnice; tudi živila so že pri kraju: Japonci pa imajo dosti streliva in živil. Še zadnjih 10 dni je pripeljalo 5 parnikov živila in strelivo. Saperji delajo noč in dan rov, ki bo 3-2 m širok ter vodil v sredino trdnjave. V treh dneh bo to kolosalno delo končano. Brambovce ne prenehoma nadleguje obstreljevanje in prelivanje krvi je grozno.

Brzojavka generala Steslja poroča: Sovražnik obstreljava z velikimi topovi utrdb, ki so na severni in severovzhodni fronti, kakor tudi vzhodno od železnice. Isti prodira v rovi pri našim utrdbam ter je v največji bližini pri utrdbi, ki je južno od vasi Utziafan. Mi ga oviramo z ognjem naših topov in pušk. Čete se bore junasko vzlic velikim naporom in pomanjkanju, kar moram pohvaliti nasproti Vašemu Veličanstvu. Mi pričakujemo Vašega blagoslova. Nadaljna brzojavka se glasi: Japonci so pričeli močno obstreljevati naše utrdb. Istotako silno so obstreljevali utrdb, ki so na severovzhodni fronti in ob železnici. Napad na utrdb je pričel potem, ko je sovražnik poslal proti železnici črti pri vasi Palicuan močan oddelek. Ta napad sta odbila naše topništvo in naši strelci. Boj je prenehal proti 7. uri zvečer. Ponoči je trajal le boj s puškami. Izgube Japoncev so znatne.

V uradnem japonskem poročilu o napadu na Port Artur, ki je prišel dne 26. m. m., je povedano: Dne 28. oktobra je bilo streljanje silno hudo, 385 granat je zadelo utrdb Ancešan in Ičešan ter na 208 metrov visoki Pajenčanski grič. Mnogo topov je bilo težko poškodovanih. Prikrte utrdb in žičaste obrambe so mnogo trpele, dočim so bile utrdb na levi strani utrdb Sitajanku poškodovane le malo. Opazilo se je dva požara: enega v zunanjem mestu, drugega pa v tovarni na zlatem hribu.

Dne 29. oktobra je trajalo obstreljevanje dalje in je bilo še silneje, nego prej. Zjutraj ko se je začelo daniti, je en ruski oddelek kakih 100 mož skušal napad v svrhu, da razdere ne daleč od Erlunšana položene mine. Ta oddelek je bil pa s težkimi izgubami odbit. V nekeje kazemati na vzhodnem vogalu neke utrdb, ki leži severno od Kink-vancrone, je bil razstreljen potem dinamitne patrone neki dolg rov. Pri tem je več Rusov našlo smrt. Baterija na utrdbi Sitajanku je bila vržena v zrak. Tudi pet ladij, ki so se bavile z odstranjevanjem min, je bilo obstreljenih; tri ladije so bile pri tem težko poškodovane, dočim je na dveh ladjah nastal požar.

Dogodek v Hullu.

„Standard“ v Londonu javlja, da je odbor, katerega je urad zunanjih stvari inš-

ki jih trpi hula ribiska flotila, dognal, da so nekatere ribiske ladje več ali manj poškodovane po granatah in po mitraljeznih kroglih. Pokvarjene da so bile tudi nekatere ribiske priprave. Iz raznih posameznosti je soditi, da so Rusi streljali z brzostrelnimi topovi.

„Daily News“ v Londonu javljajo: Neki visoki ruski uradnik je izjavil, da se ni bati nikake nove krize. Načrt glede mejnaročne preiskovalne komisije, katerega je Anglija odobrila, je bil 1. t. m. popoldne odposlan v Petrograd v presojo oziroma odobritev. Kakor hitro bosta obe velevlasti sporazumni v tem, bo ta komisija pričela svoje delovanje.

Tam puščen ruski časniki so že na potu v Petrograd.

Kako je utrjen Port Artur?

Da se trdnjava tako dolgo in tako junaski drži, na tem se je zahvaliti — poleg generala Steslja — generalu Smirnovu. Smirnov je dovršil briljantne vojaške studije in je neutruden delavec. Smirnov je spremenil oblegovano točko v mrežo trdnjav, ki so neodvisne ena od druge, a vendar v zvezi med seboj, tako, da more ena obstreljevati drugo. Če bi n. pr. sovražnik vzel eno trdnjavo, pa je ista izpostavljena navskrižnemu ognju vseh trdnjav, ki mečejo iz sebe ogenj in smrt. Vrh tega je Smirnov posadil mine okoli vseh trdnjav, katere je obkrožil z mrežo ubijalnih priprav, ki morejo od trenutka do trenutka zaviti trdnjave v plamene ter jih spremeniti v žrela, ki bodo s tisoči železnih fragmentov podirale vrste sovražnika. Port Artur se more primerjati tistim jajcem, ki so v igračo za otroke. V prvem jajcu je drugo, v drugem tretje itd., do najmanjšega, ki je na sredi in v katerem je končno presenečenje. Takov je zistem fortifikacij v Port Arturju: ako bi Japonci vzeli vsomrežo trdnjav, dožive pa končni grozen konec. In sedaj, ko je trdnjava napadana od vseh strani, Smirnov podvojuje svojo delavnost in pripravlja „umetalen ogenj“, ki bi — če bi trdnjava morala pasti — razsvetljal z zadnjo in ubijalno lučjo japonski uspeh. Ali, brzkone ne pride do tega, ker se bo trdnjava menda držala do osvobojenja.

Dopisnik „Daily Telegrapha“ popisuje strasne prizore pred Port Arturjem. Na hribovih okoli leži nad 5000 mrlicev, katerih se niso mogli pokopati. To so največ vojaki, ki so padli v zadnjih osmih tednih. Sodi se, da bi morali Japonci žrtvovati najmanj 50.000 mož, da bi se dosegel morda kak znatnejši uspeh.

Vladivostoška eskadra

odpluje ali je že odplula na visoko morje. Maršal Ojama je zahteval 70.000 mož ojačenja, in ti se zbirajo na japonskih obalah, da odidejo na bojišče. Vladivostoška eskadra more prav izdatno ovirati prevažanje, in morda odposlje se Togo del svojega brodovja v varstvo transportnih ladij. Baltiska eskadra gre baje naravnost v Vladivostok.

Zadnje vesti.

Japonci za mikadov rojstni dan Port Arturja niso vzeli. Iz poročil je pa razvidno, da se bje za Port Artur strašanski boj dan za dnevom. Izgube Japoncev v zadnjih dneh presegajo 20.000 mož.

Razgled po svetu.

Državni zbor je sklican na dan 17. t. m. Istrski deželni zbor. — Začetkom seje 3. t. m. je bil prečitan odgovor namestništva glede delitve učiteljsišča v Kopr. Razdelitev učiteljsišča je že dognana, ali ne more se izvršiti radi finančnih težav in tudi se ne ve, v kateri kraj bi se premestile sekcije. Vlada obljublja storiti vse mogoče, da se odstranijo težave ter resi to vprašanje v interesu dežele. Sklenilo se je dati 30.000 K na razpolago dež. odboru kot brezobrestno posojilo ubogim posestnikom, da si nasadijo vinograde, opustošene po filokseri, ali to se je dalo le pod pogojem, da bo prispevala tudi vlada s svoto 100.000 K. V Poreču se zgradi novo poslopje za deželni poljedelski zavod z zneskom 189.000 K. In nova deželna klet z zneskom 105.000 K. Deželni glavar ni dopustil dveh predlogov slovanskih poslancev v razpravo samo zato, ker sta bila sestavljena v hrvatskem jeziku!

Izgredi v Inomestu. — Juridična fakulteta za Lahe se je otvorila v Inomestu brez vsakega hrupa. Ali pozneje, ko so se zbrali laški visokošolci v hotelu „pri belem križu“, je prišlo do velikih izgredov. Ko so sli Lahi iz hotela, so jih napadli Nemci, katerih se je zbrala velika množica, s kamenjem in palicami, pokali so revolverji. Pravijo, da

z revolverji so streljali Lahi; ranjenih je bilo več oseb. Demonstracije so se nadaljevale celo noč. Župan se je zamenjaval pomiriti občinstvo. Z revolverjem je ranjenih 8 Nemcev, ranjenih pa je tudi 10 Lahov. Poseglo je med demonstrante vojsstvo ter jih preganjalo z bajonetom. Slikar Pezzei je bil zadet od bajoneta ter je takoj umrl. Več oseb je aretiranih. — Izgredi se nadaljujejo. Vojsstvo je na ulicah. Umrl je vsled ran, dobljenih pri demonstracijah, še drž. uradnik Engelbrecht.

Papež — podpiratelj avstrijskih Lahov. — Kotski škof Uccellini je bil pozvan v Rim, ker je zatožen, da pospešuje gibanje za staroslovensko bogoslužje. „Corriere della Sera“, ki ima ozke zveze z Vatikanom, pravi, da bo papež z vsemi silami podpiral avstrijske Lahe ter da se bo odločno upiral vsem zahtevam Slovanov. — Popolnoma verjetno, ker drugače pač ne more postopati Campitellijev prijatelj!

Načrti grofa Buquoya. — Novi poljedelski minister je bil v ponedeljek predstavljen uradnikom poljedelskega ministerstva. Na pozdrav sekcijskega šefa barona Becka je odgovoril minister, da noče razviti nikakega programa, ker je program v njegovi preteklosti. Skupno delovanje bo povročilo, da bo poljedelsko ministerstvo tvorilo zaščito agrarne misli. Za svojo glavno dolžnost smatra varovati koristi domačega poljedelstva in gozdarstva, koristi prebivalstva in pred vsem one kmečkega stanu, ki se bori za svoj obstanek. Če bo le res!

Nagovori vojskovodij pred bitko. — „Naprej, junaci moji! Vem, da ste trudni, da niste jedli, niste spali, toda mi vsi moramo služiti carju in domovini. Torej naprej!“ Tako je navduševal Kuropatkin 13. pr. m. svoje že omahujoče čete. „Gaulois“ pripoveduje še nekaj takih nagovorov. Iz njih je videti, da tudi humor pomaga na bojišču. Pred Waterloom je Pruse vzpodbujal Blücher na sledeči način: „Naprej otroci! Vi ste vendar obljubili Wellingtonu (Wellington je bil angleški general in vrhovni poveljnik združenih armad proti Napoleonu.) ne pustite ga na cedilu!“ Na prav poseben način pa je bodril svoje vojake, ki jim je upadal že pogum, najhrabrejši Napoleonov general Friaut. Ko so sovražne kroglice vedno bolj redčile vrste Francozov in ti niso hoteli več naprej, jim je zaklical gen. Friaut: „Kaj se pravi to? Za ubogih 6 „soused“, ki jih dobite na dan, se bojite umreti? Pogledajte mené! Jaz imam 50.000 lir rente, pa se ne bojim! Glave kvisku, da vidim vaše brke!“

Emile Loubet. — Policijski komisar v nekem malem mestecu na Francoskem je dobil obvestilo, pa hoče z njim nekdo govoriti, ki se ima pritožiti radi nekega železniskega uradnika. Dali so mu tudi vizitnico njega, ki se je imel ogledati. Na njej ni bilo drugega nego ime: Emile Loubet. Ko je policijski komisar čital to ime, je stopil hitro pred zrcalo, si poravnal ovratnik, popravil suknjo, navihal brke, da sprejme tim dostojanstvenejše — predsednika francoske republike. Kajti mislil je, da nihče drugi nego predsednik pride k njemu v urad. Nekdo potrka. Komisar reče: Naprej! — na kar vstopi neki mlad mož kakih 30 let. Komisar ga nahruli, češ, da pričakuje gospoda Emila Loubeta. Ta sem jaz, gospod komisar! reče mladi mož. Ne uganjajte burk, odgovori komisar, če ne Vas dam zapreti. Ta dvogovor je skonal res tako, da je poslal komisar Emila Loubeta v zapor. Drugi dan šele so dognali, da je ta mož res Emil Loubet ter da je uradnik neke tovarne za milo v Orleansu. — Ali prebiti je moral noč v zaporu zato, ker ima tako ime in tak priimek, kakor predsednik francoske republike!

Dva brata se zastrupila. — Neka ciganka je dala sinovoma vinčarice Macenovica na Velikem vrhu pri Zavrču na Stajarskem „sredstvo za pogum in moč“. Bil je — arzenik. Ko je brat Ferdinand moral te dni k vojakom, spremljal ga je njegov brat Jurij na kolodvor. Brata sta pred odhodom povžila ono „sredstvo za moč in pogum“. Brat Jurij je drugi dan umrl, brata Ferdinanda so pa v Celju v železniskem vozu dobili mrtvega.

Zimska obleka iz kožuhov — podgan. — Neki nemški poročevalec poroča iz Tokia: Izdatki za vojne namene so poskočili zadnji mesec na 30 milijonov jen, posebno vsled naprave zimske obleke za čete. Pri tem so pa sledeči čudni izdatki: Že več let daje policijska oblast za vsako mrtvo podgano 5 — 10 jen. To je zdravstvena naredba, ker je

znano, da ravno podgane širijo nevarne nalezljive bolezni. Sedaj so si pa domislili, da bi se dala porabiti koža podgan za obleko. In res delajo sedaj iz podganskih kož vojakom, ki so v vojski, gorka pokrivala za usesa.

Akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi v četrtek dne 10. novem. 1904. svoj 2. občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2.) Poročilo odbora. 3.) Samostojni predlogi. 4. slučajnosti. Lokal: Zgornja budjeviška pivnica. Alsterstrasse 59. Začetek ob 1/8 zvečer.

Akad. tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu si je na svojem ustanovnem občnem zboru 16. vinotoka 1904. izvolilo za zimski tečaj sledeči odbor: Predsednik: g. Kristijan Pertot, stud. tehn., tajnik: g. Ivan Prekoršek, stud. phil., blagajnik: g. Viktor Turnšek, stud. tehn., knjižničar: g. Janko Bratina, stud. phil., gospodar: g. Zdravko Mörtl, stud. phil. Odborn. namestnika: g. Janko Leskovec, stud. iur. in g. Rudolf Kavcic, stud. tehn.

Akad. društvo „Slovenija“ je izvolilo na svojem prvem občnem zboru za tekoči zimski tečaj sledeči odbor: Predsednik: Lovše Ant. stud. phil., podpredsednik: Stibler Miloš stud. phil., tajnik: Breznik Jos. stud. phil., blagajnik: Režek Ivan cand. iur., knjižničar: Premrl Ciril stud. phil., arhivar: Luznar Jak. stud. iur., gospodar: Ravnik Rud. stud. iur., namestnika: Mastrak Lav. stud. phil., Pikuš Ivan stud. phil. Pregledniki: Babnik Mirosl. cand. iur., Dolenec Matko stud. phil., Pivko Lud. stud. phil.

Društvo svobodnomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju si je izvolilo sledeči odbor: Predsednik: phil. Sever, podpredsednik: med. Hočevar, tajnik: phil. Matjašič, blagajnik: phil. G. Sajovic, knjižničar: phil. Kmet, arhivar: techn. Widmayer, gospodar: med. vet. Lampret, namestnika: phil. Vavken in iur. Salberger.

II. redni občni zbor društva „Vesno“ na Dunaju društva slovenskih in hrvatskih dijakov upodablajočih umetnosti, se bo vršil dnevi dne 5. t. m. v Richterjevi restavraciji II. Renweg 1. Dnevni red: 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2.) Poročilo odbora. 3.) Poročilo preglednikov. 4.) „Misli o prirodi in umetnosti“. Predava tov. P. Grošelj. 5.) Slučajnosti.

Po nesreči je obstrelil očeta v Trsteniku sin. Oče Bole je gledal skozi okno ter svaril jednega sina, naj bo miren, ker se je bil sprl poprej z drugim. Sin je imel v roki puško, s katero je bil ob tla, in to je provzročilo, da se je puška sprožila in po nesreči zadela očeta.

Sebe in družino ustrelil je v ponedeljek na Dunaju 30letni poštni uradnik Friderik Bruckner. Z ženo, ki mu je povila hčerko Heleno, je živel v srečnem zakonu. A Bruckner je obolel na jetiki in skrbelo ga je, kaj bo z družino, če on naglo umrje. V sporazumu z ženo je ustrelil njo, triletno hčerko in sebe.

Akte zažgal je v Budimpešti pri sodišču pisar Štefan Rakoczy. Zažgal jih je zato, da bi bil na ta način preprečil sodniško zasledovanje svojega prijatelja diurnista Antona Horvatha, ki je bil obdolžen penarejanja. Ker so ogej pravčasno zapazili, ni provzročil velike škode; policija je zaprla zažigalca.

Skorajšna smrt v denarju. — Iz Filadelfije poročajo: Nekaterim uradnikom je bilo naročeno, naj preštejejo veliko svoto, ki je stala že delj časa v neki shrambi novčnega urada. Koj ko so odprli vrata, so zapazili, da so vreče, v katerih so bili shranjeni srebrni dolarji, strohnjene; ako se jih je kdo le dotaknil, so se razparale. Eden med uradniki se je pa hotel skobacati na vreče; pod njim je razpadlo nekaj vreč, in ves denar se je začel popisati na tla, tako da so bili spodaj stoječi uradniki v največji nevarnosti, da se potope v tem srebrnem morju. Komaj in komaj so se resili. Padec denarja je pa stresel celo hišo.

Kralj sovražnik šampanjca. — Oskar II., kralj švedski, želi, kakor poroča danski list „Agitatorji“, da se ne bi rabilo več v prihodnje pri krstu bojnih ladij šampanjca. Znano je, da šteje na Švedskem med različnimi društvi zmernosti in zdržljivosti velika loža Guttemplerjevega reda sama že nad 120.000 udov, kateri so razdeljeni na 340 lož in ki so v svoje namene iz lastnih sredstev naložili nič manj kot 3 in pol milijona mark.

Osodepolni poljub. Kako vroča je tu pa tam ljubezen pri Italijanih, dokazuje ta-le dogodljaj, ki se je vršil pred tremi tedni v nekem trgu v laških Tiroljih. Dva sta se imela ločiti, ker je bil on premeščen službeno v drug kraj. Zvečer pred svojim odhodom je on še posetil svojo ljubico, in poljubila sta se v slovo. Drugi dan je čutila deklica hude bolečine in je opazila, da ima otečeno lice. Tekom par ur ji je lice že tako oteklo, da so morali poslati zvečer po zdravnika. Lahko si je predstavljati začudenje bolnice, ko ji je izjavil zdravnik, da se nahajajo na licu sledovi človeških zob, kateri so povzročili zastrupljenje krvi. Dan pozneje je postajala deklica slabše in slabše, in nedolgo potem je umrla. Zatorej ne klati pri poljubih!

Vonj v starosti. Pri starih ljudeh se zmanjša bistrost čutov. O vidu in o sluhu je napravil dr. Vaschide točna raziskovanja na 66ih starčkih, ki so bili v oskrbovalnicah. Prišel je do izida, da oslabi tudi vonj v starosti zelo bistveno. Med temi je izgubilo 24 skoraj popolnoma vonj in sicer 15 med 36 možskimi in 9 med 30 ženskami. Zdi se torej, da prekašajo stare ženske kar se tiče vonja stare moške.

Zopet novo zdravilo proti tuberkulozi. O nekem novem zdravilu proti tuberkulozi poroča nek berlinski zdravnik, tajni sanitetni svetnik Küster, v „kliničnem tedniku.“ Tu se gre za notranjo uporabo že precej časa poznane razkuževalnega sredstva, loretina. Kakor so skrbni poskusi, dognali ni omenjeno sredstvo nikakor strupeno, ako se ga vzame primerno količino. V isti razpravi se poroča tudi o nekaterih znamenitih uspehih, katere so pa povzročali ne samo loretin, ampak tudi znana higijenično-dietična navodila. Berlinski „klinični tednik“ sam objavlja to poročilo zdravnika Küsterja, ki vidi v tem svojem sredstvu mnogo nadpolnih uspehov, z reservo. Poskusi bodo dalje govorili.

Njizevnost.

Koledar družbe sv. Cirila in Metodja. — Za navadno leto 1905. Izdalo in založilo vodstvo. Cena 1 K 20 v. Koledar je prav čeden, berilo zanimivo. Čisti dobiček gre v prepotrebno blagajno naše šolske družbe! Rojaki, sežite po koledarju!

Nekaj izkušenj v industriji gledé na naše politično in gospodarsko življenje.

Nadaljuje Iv. Rollet.

O ribjem lovu.

(Dalje.)

1.) Opustiti javno dražbo voda z ribami na najmanj 20 let, ker se s tem pravega prijatelja rib le odstranjuje. Ta pozna revščino takih vod, torej ne more plačati tako visoke dražbine cene, po drugi strani pa bi imel z riborejo troške, ki bi služili pri pribodnji dražbi le onemu, ki bi več ponudil.

2.) Uvesti treba ceno rujava in drago rdečo licenco (podobno kakor v Bosni), rdečo licenco za vsakega, (bodisi gospod ali hlapec), ki lovi ribe, bodisi tudi v prenešenem delokrogu. — Dobile bi se tako družine, ki bi porabljale le ribje vode za svojo potrebo, vsled česar bi samo po sebi nastalo varovanje voda.

3.) Oddajati bi se smela licenca le takim osebam, ki bi se zavezale, na leto 5000 do 20.000 rib (po velikosti reke) zrediti ter jih razpostaviti v ribjih vodah.

4.) Nakup ribjih jajec iz deželnih sredstev, kar bi ne bil prevelik trošek, ker stane 1000 ribjih jajec le 6 K. Treba je poduka prebivalstva o koristi ribjih voda, kakor tudi poduka glede riboreje po potovalnih učiteljih.

5.) Dolociti potom deželnega zakona, da mora biti pri vsakem branu napravljena lestvica za ribe.

To bi bilo po mojem mnenju najpotrebnejše, da bi naše ribje reke z nova oživele.

Nastaja torej vprašanje, kaj in kako naj se vzreja; da je mogoče odgovoriti na ta vprašanja, treba vzeti v postev lastnost vode.

Tu dobimo, da ima naša Soča najmanj okoli 20.000 sek. litrov vode, da hitro teče, znatno pada, ima dve tretjini leta čisto vodo, ima dobro gručasto in peščeno strugo (gramoz), dotoki jo le malo ponečijo, ter se izliva v morje po hitrem toku. —

Drugič: Vipava, ki ima najmanj okoli 1500 sek. litrov vode, teče počasi, pada malo, ima čisto vodo, ilovnato strugo z malo pa slabim gramozom, ter se izteka po kratkem toku v Sočo. Voda se ne ponečišča.

Potok Hubelj, ki ima najmanj okoli 300 sek. litrov vode, teče jako hitro, močno

pada, ima stalno čisto vodo, kamenito gručasto strugo z mnogim gramozom, je čista voda, ki se izteka po kratkem toku v Vipavo.

Za to očrtano obrečje bi nasvetoval 2 vrsti rib, in sicer:

Selilne ribe in stalne; za Sočo selilne, za Hubelj stalne in za Vipavo jegulje in kalifornijsko mavričasto postrvi. Reja bi se mogla vršiti edinole z ribami iz družine salmonoid. K tej spadajo:

1. Sulec.
2. Losos.
3. Jezerska postrv.
4. Morska postrv in
5. Rečna, potočna, kalifornijska itd. postrv.

Vse te našete vrste imajo skupno ta-le znamenja:

Debelo plavut, ki se nahaja brez žarkov med hrbtno in repno plavutjo, ralo ima sekirnate zobe, male luskinne, globoko izrezano lastovitičnemu repu podobno zadnjo plavut, ki pa zraste pri nekaterih vrstah v starosti v navpično repno plavut. Za časa dresti so vse te vrste svetlejšje nego v drugih časih. Večina teh vrst se dresti (ikri) v mesecih od oktobra do decembra, in le dve ali tri vrste v mesecih april in maj. Vse te ribe imajo kakor leča velika jajca, katera nosijo na strani v trebuhu, odkoder se lahko raztresejo, ko so zrela. Radi velikosti teh jajec so pripravne prav posebno vrste salmonoidov za umetno riborejo. V času dresti dobijo vsi salmonoidi na stranskih trebušnih luskinah nekake spuščaje.

Na sploh sem navedel le kratek pregled o izbiri ribjih vrst in njihovih posebnostih.

Sedaj se vpraša, katera riba omenjenih vrst je pripravna za omenjene reke.

Najprej poglejmo Sočo. Ista ima dosti vode, ugodno gramozno strugo ter se izliva po kratkem toku v morju. Za to reko je drugače mnogo vspospevani sulec nesposoben; vspeva najbolje v Dunavu in pritokih, ali le v onih, ki izvirajo v južnem Podonavju iz Alp, n. pr. Izar, Leh, In in Salzach, nasproti temu pa ne vspeva v pritokih, ki se izlivajo v Dunav s severa.

Tu naj omenim, kako strogo se držijo na Bavarskem določeb ribjega zakona; tam se ne sme ujeti sulca, če ni dolg najmanj 10", in to je prav, kajti sulec dresti (ikri) sele v četrtem letu. (Pride se.)

Zdravi žiuci.

Delovanje živčnega sistema v organizmu je tako mnogostransko, tako važno in ob enem tako sestavljeno, da se ne moremo nikdar dovolj nagovoriti o zdravih živcih. Kaj so bolni žiuci, to skušajo dandanes več ali manj skoro vsi ljudje na lastnem telesu, ker ravno bolni žiuci ali sami ob sebi botijo ali pa nas silijo k spoznanju, da nam vsled njihove pomanjkljive delavnosti nečesa manjka v organizmu in večkrat tudi, kje nam manjka. Nasprotno pa so zdravi žiuci neka dobrota, katero bi radi zapustili našim otrokom, zdrave žiuce rabimo v našem stanovskem življenju, zdravi žiuci so potrebni k dolgemu življenju, kar je slednjič želja vsakogar. Tako je postalo poglavje o zdravih živcih živo dnevno vprašanje.

Človek je takorekoč sestavljen iz samih živcev, vsaj glede telesnega in duševnega delovanja, kar v bistvu imenujemo življenje. In tako lahko rečemo, da stojita življenje in svet na našem živčnem sistemu. Torej ni čuda, da se je dandanes začelo resno misliti, kako bi se prišlo v okonim vplivom, ki uničujejo in pogrezajo človeško živčevje do nesposobnosti za delovanje. Kadar se marljivemu trgovcu posreči, da razširi svojo trgovino, da skoraj nima več prostora v svojih zalogah, takrat so njegovi žiuci pokopani, — kadar uradnik dospe do cilja svojega hrepenenja, da dobi to in to dobro in častno službo, takrat postanejo njegovi žiuci nerabljivi, moral je v dosego svojih želj žrtvovati preveč živčne moči, in tako je pravzaprav častihlepnost ono zlo, ki preti kakor strašilo človeškemu živčevju.

Ravnotako nevarna kakor častihlepnost je tudi poltenost. Vidimo ljudi, ki uživajo življenje v polnih požirkih. A kaj užijejo? Premalo za ono, kar izdajo! Kdor tako živi eno leto, mora porabiti potem 10—20 let, da spravi svoje telo za toliko v red, da

lahko dela pokoro za ono, kar je užil morda v nekolikih nočeh. Najhujše zlo vseh teh zli pa je morda lakomnost. Kdor se je enkrat udal tej slasti, postane hujši od onega, ki druge izpodjeda, da pride do boljše službe, hujši od onega, čegar dejanja ne ljubijo svitlobe.

To so toraj one nevarnosti, ki pretijo živcem, a poglejmo raje, kaj so zdravi žiuci in kako si jih ohranimo.

Živčni sistem je začetek in konec telesa ter sestoji iz možganov, hrbtne mozga in iz njih izhajajočih živcev. Možgane in hrbtne mozeg imenujemo po pravici osrednjim organom, kojih glavnejši so možgani. Žiuci imajo namen, vzbujati čutila in posredovati gibanja. Ako dobro pomislimo, vidimo, da je to pravzaprav vse.

Zanimivo je, kako živčevje deluje. Žiuci so iz živčne sestavine. To so beli kozmiči srednje trdnosti, katere lahko zmanemo med prsti. Ta živčni zistem se širi kakor brzojavna mreža po vsem telesu in pride do najoddaljenejših delov, celo v kosti, nohte in lase. Žiuci so povsod, ker ravno oni povzročajo čutila, gibanja in duševno delovanje. Ako hočemo, da živčevje deluje pravilno, mora biti vedno v neki srednji razdraženosti, torej ne popolnoma brezdelavno a tudi ne preživahno, ker v tem slučaju deluje prenašlo in nemirno. V takem položaju se nahaja na pr. kmet, ko gre mirno dalje po svoji poti, nič ga ne moti in razburja, ampak mirno odvijata nit svojega življenja.

Zdrave žiuce ima oni, ki lahko napravi, kar se od njega zahteva. Kdor je dober pešec in obenem sposoben za duševno delo, kdor je miren, premišljen človek, kdor sprejme le tako delo, katero lahko izvrši, ta ima navadno zdrave žiuce. Toda ne vselej! Marsikdo ima preburne žiuce, a ima obenem tudi dovolj energije, s katero lahko prevladuje njihovo prenašlo delovanje. Drugi ima zopet slabe žiuce, a ti se morajo zopet pokoriti njegovi močni energiji. Kdor ima naravnost zdrave žiuce, ki voljno izpolnijo, kar se sploh da izvršiti, ta je dvojno zdrav, čegar žiuci pa so premalo ali preveč delavni, ta je bolan in je le od časa odvisno, kdaj mu žiuci odpovedo svojo službo.

Kdor redno vrši svoje dnevno in tedensko delo, ta čuti potrebo po počitku. Oni narodi, ki so odstranili nedeljski počitek, so odstranili ob enem pripomoček k vzdrževanju zdravih živcev. Ljudje, ki ne posvečujejo nedelj, ampak jih izrabljajo v delo in se ne zmenijo za to, da je sedmi dan dan počitka, postanejo sčasoma tako razburjeni in neredni v oskrbovanju svojih duševnih močij, da zamore to postati usodno celim narodom. Žiuci sicer delujejo kolikor morajo, a slednjič vendar obnemagujejo, dokler popolnoma ne obnemorejo.

V čem obstoji delo živcev? Žiuci delujejo tako, da razne vtise prevajajo po telesu. Mislimo si, da hočemo vzdigniti uro na mizi. Ta želja se pojavi potom živcev v naših možganih in iz njih izide ukaz po živcih, da se imajo določene mišice roke in prstov skčiti oziroma iztegniti, na kar nastane z omenjenim udom gib, ki izvrši določeno mu opravilo. Seveda se vsi ti živčni ukazi vrše bliskovito naglo. Samo mislimo si predstavljavca v cirkusu, ki meče po 5—7 krogel v zrak, jih zopet lovi in vse to tako precizno in natančno, da se moramo čuditi gibčnosti njegovih mišic. To imenujemo spretnost. Težje in počasneje delo pa imajo žiuci pri duševnem delovanju.

Kaj je delo, vemo, kaj pa je sila ali moč? Vemo tudi to, a ne znamo se izraziti. Dober izraz bi bil ta: Moč je sposobnost do izvršitve kakšnega dela. Isto velja za moč živcev. Žiuci delujejo pravzaprav, dokler človek živi, toda ne vedno tako, kakor bi si človek želel. Človek se utruja. Utrujenost je stanje, v katerem smo deloma nesposobni za opravljanje kakšnega dela. Ako človek prehodí 8—10 ur v dnevu, postane truden, mišice mu deloma odpovedo službo; ako se nekaj ur uči, utruja se zopet, misli nočejo slediti jedna drugi, ne moremo se več uglobiti v določen predmet in moramo prenehati duševno delati.

Nad navadno močjo živcev je pa še neka druga sila, ki nas kljub utrujenosti prisili k nadaljnjemu delu, to je energija, neka čudna lastnost možgan, ki slabotneža dela močnim in močnega močnejšim. Tako imamo v našem živčnem sistemu neko skrivnostno višjo moč, ki prisili žiuce do

skrajnega napora. Človek brez energije je kakor cunj na vetru, kakor trs, ki se pregljbe na vse strani, kakor mlačna voda. Energičen človek naredi lahko vse, kar hoče, njegovo življenje je polno uspehov.

Utrujenost je nekaka reakcija zlorabljanja živčne moči. Ako žiuce priganjamo k delu nad mero, utrudijo se slednjič. Navadni počitek je spanje. A utrujenost je lahko tako velika, da mu tudi spanje ne odpomore, ali pa celo taka, da spanje niti ne more nastopiti. Žiuci se mnogo pozneje utrudijo nego mišice, a zato potrebujejo tudi mnogo več časa v počitek.

Kaj nam je početi, da spravimo utrujene žiuce zopet v red? Kako si ohranimo zdrave žiuce? Kaj nam je napraviti, ako smo s prenapornim delom preobložili svoje žiuce? Skrbimo za dobro hrano in primeren počitek! Napačno bi bilo, ako bi si po napornem učenju hoteli odpočiti žiuce z mnogim telesnim delom. Zato so oni učni načrti zelo slabi, ki po učenju dopuščajo telesne vaje ali obratno. Vedeti moramo, da je treba po vsakem, bodisi duševnem ali telesnem delu, počitka in hrane.

Primerna hrana je ona, ki je človeku potrebna za vzdrževanje njegovega telesa in njegovih močij, četudi ne mislimo s tem take hrane, ki služi človeku le v zadostitvi njegovega okusa.

Naj omenimo še, kaj mora človek jesti. Da se ne more živeti samo ob jabolkah in orehih, je umevno. Taka hrana je preeterična. Prišli bi do čudnih rezultatov, ako bi rastočo mladino po semeniščih in učnih zavodih, t. j. tako mladino, ki mora duševno mnogo delati, hranili le s sadjem in semenjem ter bi od nje pričakovali istega duševnega napora kakor navadno. Človek, ki izdaja svoje živčne moči, mora skrbeti za primerno nadomestilo in, kolikor je znano dandanes, zamore dobiti takega nadomestila le v živalski hrani. Človeku, ki duševno dela, je živalska hrana neobhodno potrebna, četudi s tem ne mislimo izključno živalske hrane, ampak isto mešano z rastlinsko. Zato opazujemo pri mnogem vegetarjancu, da ga zapušča spomin, vsled česar se mora zopet posluževati živalske hrane.

Drugo, česar je zdravim živcem neobhodno potrebno, je počitek. Temu prištevamo spanje, nedeljo in letno se ponavljajoče počitnice. Odtegovati se spanju pomenja isto, kar odtegovati se živčnim močem. Kako dolgo naj spimo, odvisno je od naše konstitucije. 7 ur spanja zadostuje starim ljudem in takim, ki od življenja ničesar ne zahtevajo in upajo. 8 ur potrebuje vsak, kdor dela, otrokom je treba 10, 11, 12 in še več ur. Otroci, ki mnogo spiyo, so navadno prav dobro razviti, česar v nasprotnem slučaju največkrat ne opazimo. Ljudem, ki se morajo posvetiti gotovemu stanu, je spanje uprav nekakšna hrana možganom, in kdor se na umeten način vzdržuje spanja, greši nad samim seboj in nad svojimi potomci.

Počitek in spanje sta glavni zahtevi. Radi tega je posvečevanje praznikov tako važen zakon, kakor malokater drugi. Razun nedelj pa je potreba človeku dandanes še drugega daljšega počitka, v katerem se človek za več tednov lahko na novo okrepi in oživi. Zato priporočamo vsakemu, komur je le mogoče, da se vsako leto za nekoliko tednov izpreže in gre kam na deželo. Saj ni treba, da bi imel vsak svojo vilo, ampak zadostuje bivanje na deželi sploh ter niti ni treba gledati na letni čas. Kdor ne more iti poleti, naj gre po zimi, samo paziti moramo na to, da nas k bivanju na deželi ne primora sila, ampak potreba.

50 prevodov,

- najrajše iz slovanskih jezikov, sprejme uredništvo „Soče“ in „Primorca“.
- Prevodi bodo namenjeni največ za podlistke v „Primorcu.“
- Želi se lahkega, primernega čtiva, v čisti slovensčini, po-vesti, črtice, itd. kratke.
- Honorar primeren prevodu in vrednosti prevedenega.
- Oglašati se je na imenovano uredništvo v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo

kot primes vsak-
danji kavni pijačl

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih
nervozni, boleznih, naj zahteva kajti e.
o teh boleznih. Dobiva se zastoj in
franko v priv. Schwann-Apoteke,
Frankfurt a. M.

Prva koncesijonirana delavnica z mo-
tornim obratom za fino mehaniko, fiziko, ma-
tematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd.
Vpeljava strel vodov, brzojavov, lišnih tele-
fonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po ceni.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojašnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo
in električno luč.

Posamezni deli za električno, plinovo vodno
in parno vpeljavo. Pumpe, železne in kovinske
cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhinjskih
nožev, brivskih britev, škarij itd.

Razp. šiljatev na zaželo se izvrši hitro in
— po ceni. —

Ivan Felberbaum - Gorica

Tekališče Josipa Verdi 11. — Via Caserma 15.

Velika izbér:

jopičev za dame in sukenj — — — — —
oblek za o'roke — — — — —
blaga iz preje in volne — — — — —
perila, nogavic, žepnih rut — — — — —
raznovrstnih čipk in podvez — — — — —
pletelih rokavic — — — — —
ovratnic, dežnikov — — — — —
in raznih novosti. — — — — —

Blago je po ceni in dobro.

Novosti: Biuze, spodnje suknje, predpasniki
in kožuhovine.

Naznanilo.

Opozarja se sl. občinstvo, da se prodaja edino pravi in pristni
amerikanski **petrolej „SPLENDOR“**

z registrovano znamko v Gorici edino le pri tvrdki

Dominik Nardini
na Travniku št. 11.

Za bolne na želodcu!

Vsakemu, kateri si je pokvaril želodec, bodisi da se je prehladil ali prenapolnil želodec,
jedel slabo pripravljena, neprebavljiva, pregorka ali premrzla jedila, ali sploh neredno živel,
tako da trpi na **goračici, želodčnem krču, tiščanju želodca, težkem prebavljanju**
ali **zasilženju**, bodi priporočeno dobro in izvrstno domače zdravilo, katero je že mnogo
let v rabi. To zdravilo je

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Ullrich-ovo zeliščno vino je pripravljeno iz pristnega vina in izvrstnih zdravilnih zelišč,
krepi in oživlja želodec, ozdravi vse želodčne bolezni in pospešuje obnovo življenja.
Ako se rabi zeliščno vino pravočasno, se vse želodčne bolezni skoraj takoj ozdravijo.
Ne sme se toraj obojavljati in se mora že pri **glavobolu, riganju, deravici (zgaga),**
nepenjenju, bljuvanju takoj rabiti. Večkrat izginejo vse te bolezni, ako človek parkrat
pije omenjeno zeliščno vino.

Ako se človeku zapeka in ne more na potrebo, čuti nekako **tesnobo, klanje (madron),**
srčno utripanje, brozosenost, kakor tudi **zasedanje krvi** v jetrih, vranici in vratnici
(hemoroidi). Zeliščno vino ozdravi vse to hitro, odpravi neprebavljivost in odstrani iz že-
lodca in črev vse nepotrebne in nerabljive snovi.

Medlost, bledost, pomanjkanje krvi in oslabelost so navadno posledice sla-
be krvi in bolnih jeter. Ako se nima apetita oslabi, a glavobol in noči prebije brez spanja
upliva tako nanj, da začne hirati. Zeliščno vino pomaga zopet, okrepi životno moč.
Zeliščno vino pospešuje apetit, prebavo in reditvo, pospeši delovanje krvi, pomiri razdražene
živce in obudi **veselje do življenja**. Vse to dokazujejo mnoge zahvale in pripoznanja.

Zeliščno vino se dobi v steklenicah po gl. 1.50 in 2.— v lekarnah v Gorici, Kor-
minu, Ajelu, Čaplunju, Gradežu, Romansu, Fiumicelu, Gradiscu ob Sotci, Ronkah, Ogledu,
Trzinu, Kanalu, Vidmu, Palmanovu, Tolminu, Idriji, Ajdovščini, Sežani, Vipavi, Portogruaru,
Trstu itd. kakor tudi po vseh lekarnah avstro-ogrske monarhije in bližnjih deželah. Lekarna
G. Cristofletti v Gorici pošilja tri in več steklenice zeliščnega vina po originalnih cenah po
vsi Avstriji.

Opominja se na različne ponaredbe!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Ovo zeliščno vino ni nikada skrivnost, ono obkusi iz: Malaga vina 450,0, vinskega
špirta 100,0, glicerine 100,0, rudačega vina 240,0, soka jerebikovih jagod 150,0, črešnjevega
soka mane 30,0, kopreca, janeža, helenine korenike, ameriške korenike, korenike svišča
in k-lmeža 10,0. Vse te dele naj se zmeša!

Soba se oddá v najem

(na zahtevo tudi hrano) pri boljši slovenski
družini. — Kje, pove upravništvo „Soče“.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče nirsberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBSČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBSČINE

za krojače in čolnarje.

Svetinjice. — Rožni vencl. — Mašne
knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 2 25 - 8

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih
in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razposilja po
železnici na vse kraje avstro-ogrske
monarhije v sodih od 56 l naprej. Na
zahtevo pošilja tudi uzorce.

Gene zmerno. Postrežba poštena in točna.

Zaloga piva

„Delniške družbe združenih piv-
varov Zalec-Laški Jrg in plzenjskega
piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Me-
šanske pivovarne“.

Zaloga ledu, karerega se oddaja
na debelo od 100 kg naprej.

Christofle & Cie

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznanji najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbéra najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christofleovi izdelki imajo v jamstvo svoje iz-
virnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime
Christofle.

Prosiva zahtevati listkell

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor:
cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje,
strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi
orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber

kuhinjskega in hišnega
orodja, pečij, štedil-
nikov po brezprimerno
nizkih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojfo št. 11.

Edina zaloga
stavbnih nosilcev
v Gorici.

Pocinkana žica

za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor čakaže s potrdili
najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri
naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listkell

„HOTEL BALKAN“ TRST

Piazza della Caserma (Narodni Dom)

3 minute od južnega kolodvora in poleg pošte s 60 moderno opremljenimi sobami

Restavracija — Dunajska kuhinja — Kavarna

Za goste hotela posebna restavracija v I. nadstr.

Dvigalo. — Električna razsvetljava. — Kopališča.

Shajališče ptujcev.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfižovo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvirna steklenica tega olja naravnoromene barve po K 140, bele barve K 2. Trskino železnato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nerazviti in nežno narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem. S tem oljem se ozdravijo v kratkem času in z gotovostjo vse kostno boleznim, žlezni otoki, golše, malokrvnost itd. itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegijske, preišče se vedno v mojem kem. laboratoriju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim č. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

➔ Cristofollettijeva pljača iz kine in železa ➔

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ene steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

ZLATAR

DRAGOTIN VEKJET

(C. VECCHIET)

Corso 47 — TRST — Corso 47

Priporoča svojo prodajalnico zlatanine, srebrnine ter žepnih, zlatih in srebrnih ur.

Sprejema naročbe ter poprave zlatih in srebrnih predmetov ter žepnih ur. Velika izbér srebrnine za darila.

Kupuje ali zamenja z novimi predmeti staro zlato in srebro.

Cene zmerne.

Eksport Mizarska zadruga Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastopstvo v Spljetu ter Orjentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1903. (v kronah): Olanov 1777 z deleži K = 123.644. — Hranilne vloge 1.416.573.66. — Posojila 1.471.650.42 — Vrednost hiš 162.162.93 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 70.125.85.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče mazilo; cena 80 vin., K 140 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sldro“ iz Riechterjeve lekarne, potem se je gotovo prejelo originalni izdelek.

RICHTERJEVA LEKARNA

k „zlatem levu“ v Pragi Elisabethgasse št. 5 nova. Dnevno razpošiljanje.

Andrej Fajt pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Gius. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča gorliške plnce, potlice itd.

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec Corso Giuseppe Verdi št. 33

izdeluje

vsakovrstne obleke

za vsak stan,

kakor tudi

za civilno, vojaške in držav. uradnike.

Za vse obleke je vedno v zalogi raznovrstno ravnokar došlo sveže angleško i domače blago za jesensko in zimsko dobo.

Ima zalogo gotovih oblek in površnih sukenj za vsak stan.

Cene zmerne.

Sprejme se takoj

učenca za modno trgovino.

Dobro izšolani 14-letni dečki imajo prednost. Ponudbe na:

J. Zornik,

modna trgovina, Gorica, Gosposka ulica.

Gorica — Gorica

Klimatično zdravilišče.

Hôtel Südbahn

na Telovadnem trgu, poleg ljudskega vrta. — Hotel prvega reda.

— V hotelu in dependanci nad 70 sob in salonov. — Lastna električna razsvetljava. — Električni avtomobil-omnibus k vsem brzovlakom in po potrebi. — Velik park pretežno z eksotičnim rastlinstvom. — Mirna, krasna lega, nič prahu, kakor nalašč za one, ki hočejo prijetno in mirno preživeti nekaj časa v Gorici. — Izborna kuhinja in klet. — V hotelu je obsežna knjižnica.

Popolnoma novodozidano

stanovanje s 4 sobami in kuhinjo

se odda takoj

— v najem. —

Ponudbe na

J. Zornik,

modna trgovina, Gorica, Gosposka ulica.

Delavnica cementa in umetnih plošč

Ivan Maroni

v Gorici, tekališče Frana Josipa.

Tovarna kvadratnih plošč iz cementa jednobarvnih. Izvršujejo se vsakovrstna dela za stavbe, stopnice, verande, umetne plošče, cevi itd. Izdeluje kvadratne plošče za hodnike.

Gene zmerne.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Že nad 50 let je

odkar je postal

Singerjev

sistem najpopolnejši

tudi pri šivalnih strojih za družine.

Šivalni stroji Singer so v razprodaji samo v naših zalogah, katere so v vseh glavnih krajih. V Singerjevih zalogah najdemo gospe vedno stvari, katere jih bodo zanimale če vkupijo šivalni stroj ali ne; s takim obiskom bodo zadovoljne.

V Gorici na Travniku.

Akcijska družba Singer.

Varstvena znamka.

— Zahtevajte pri nakupu —

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“.

Ono je ————— zjamčeno čisto ————— in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zjamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Georg Schicht Aussig a. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

— Zastopnik: Umberto Bozzini — Gorica, Stolna ulica št. 9. —

Dobiva se povsod!